

Obsah

Rozhodnutie č. 48/2008 ministra hospodárstva Slovenskej republiky.....	3
Zoznam utajovaných skutočností v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.....	4
Oznam pre držiteľov rozhodnutí na zaobchádzanie s určenými látkami vydaných Ministerstvom zdravotníctva SR v súlade so zákonom č. 219/2003 Z. z. o zaobchádzaní s chemickými látkami, ktoré možno zneužiť na nezákonnú výrobu omamných látok a psychotropných látok a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv v súlade so zákonom č. 331/2005 Z. z. o orgánoch štátnej správy vo veciach drogových prekurzorov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.....	9
Zoznam vydaných osvedčení o súlade investičného zámeru s dlhodobou koncepciou energetickej politiky v roku 2008.....	10
Správa o výsledku monitorovania bezpečnosti dodávok elektriny.....	12
Správa o výsledku monitorovania bezpečnosti dodávok plynu.....	28
Oznámenie o vydaní smernice č. 7/2008 Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky o postupoch pri kontrole plnenia úloh súvisiacich s výkonom štátnej správy.....	39

Content

Resolution No. 48/2008 by Minister of Economy of the Slovak Republic dated of 4 June 2008.....	3
Restricted matters registry in reference of Ministry of Economy of the Slovak Republic.....	4
Notice to the holders of the decisions on the handling of scheduled substances issued by the Ministry of Health of the Slovak Republic in accordance with the Act No. 219/2003 Coll. on Handling of Chemicals Which May be Misused for the Illegal Manufacture of Narcotic Substances and Psychotropic Substances, and on Amendment of the Act No. 455/1991 Coll. on Small Trade Business (Small Trade Act), as Amended and by the State Institute for Drug Control in accordance with the Act No. 331/2005 Coll. on State Administration Authorities in Matters of Drug Precursors, and on Amendments and Additions to Some Laws.....	9
List of the issued certificates of the investment plan's compliance with the long-term concept of the Energy Policy in 2008.....	10
Monitoring of the Security of Electricity Supplies Outcome Report.....	12
Monitoring of the Security of Gas Supplies Outcome Report.....	28
Announcement on the issue of Directive No. 7/2008 of the Ministry of Economy of the Slovak Republic dated of 22 October 2008 on Procedures for Controlling the Fulfillment of the Public Sector Duties.....	39

**MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Číslo spisu: 1118/2008-1000-1020

**ROZHODNUTIE č. 48/2008
ministra hospodárstva Slovenskej republiky
z 4. júna 2008**

Podľa § 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností

**I.
vydávam**

Zoznam utajovaných skutočností v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky – príloha č. 1

**II.
určujem**

Zoznam funkcií (pozícií) v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, pri ktorých výkone sa môžu oprávnené osoby oboznamovať s utajovanými skutočnosťami – príloha č. 2

**III.
u k l a d á m**

vedúcemu oddelenia bezpečnosti

1. zabezpečiť zverejnenie Zoznamu utajovaných skutočností v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v najbližšom čísle Vestníka Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, na externej webovej a internej webovej stránke Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.
2. zverejnenie Zoznamu funkcií (pozícií) v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, pri ktorých výkone sa môžu oprávnené osoby oboznamovať s utajovanými skutočnosťami na internej webovej stránke Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

**IV.
z á v e r e č n é   u s t a n o v e n i a**

1. Zrušuje sa rozhodnutie č. 59/2007 ministra hospodárstva Slovenskej republiky zo dňa 27. júna 2007.
2. Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom podpisu.

Ľubomír Jahnátek v. r.
minister

Príloha č. 1 k rozhodnutiu ministra č. 48/2008

Čl. 1
Zoznam utajovaných skutočností v pôsobnosti
Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky

Por. číslo	Utajovaná skutočnosť	Oblasť v zmysle § 1 písm. ... NV SR č. 216/2004 Z. z.	Stupeň utajenia	Odôvodnenie podľa v čl. 2 tejto Prílohy
1.	Plány riadenia a dokumentácia rezortu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.	a)	T, D, V	b) až d)
2.	Plány riadenia a dokumentácia riadenia rezortu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.	a)	D, V	c) až d)
3.	Analytické, koncepcné a realizačné materiály v oblasti ochrany prvkov kritickej infraštruktúry.	a)	D, V	c) až d)
4.	Databáza Krízového plánu hospodárskej mobilizácie v elektronickej forme za rezort, ktorá obsahuje komplexné (súhrnné) údaje o mobilizačných alebo hmotných rezervách.	a)	V	d)
5.	Údajové dokumenty hospodárskej mobilizácie na úrovni ústredných orgánov štátnej správy v elektronickej forme alebo tlačenej forme, ktoré obsahujú komplexné (súhrnné) údaje o mobilizačných alebo hmotných rezervách, o objektoch osobitnej dôležitosti alebo o ďalších dôležitých objektoch za rezort alebo Slovenskú republiku.	a)	D, V	c) až d)
6.	Prezentačné objekty agregované z databázy z Krízového plánu hospodárskej mobilizácie alebo údajových dokumentov v tlačenej forme alebo elektronickej forme, pokiaľ obsahujú komplexné resp. čiastkové údaje o mobilizačných alebo hmotných rezervách, o objektoch osobitnej dôležitosti alebo o ďalších dôležitých objektoch za rezort alebo Slovenskú republiku.	a)	D, V	c) až d)
7.	Súhrnné údaje o sortimentnej a množstvovej skladbe mobilizačných rezerv pre potreby obrany alebo údaje o sortimentnej a množstvovej skladbe strategických položiek hmotných rezerv za rezort pre potreby obrany v elektronickej alebo tlačenej forme.	a)	V	d)
8.	Rokovania (obsah ústneho vyjadrenia) a dokumentácia z rokovania Útvary krízového riadenia ministerstva, pokiaľ obsahujú informácie/údaje spadajúce do zoznamu utajovaných skutočností za rezort podľa tohto zoznamu.	a)	T, D, V	b) až d)
9.	Bezpečnostná dokumentácia fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti objektu ministerstva a chránených priestorov a riadiace akty týkajúce sa ochrany utajovaných skutočností, ak to ich charakter vyžaduje.	a), e), h)	D, V	c) až d)

10.	Analytické, koncepčné materiály týkajúce sa ochrany utajovaných skutočností.	a) až v)	D, V	c) až d)
11.	Súhrnný prehľad utajovaných skutočností evidovaných alebo uložených v registri utajovaných skutočností.	a) až v)	D, V	c) až d)
12.	Stanoviská, pripomienky, podklady k utajovaným dokumentom vlády SR, Bezpečnostnej rady SR, Národnej rady SR, Ústredného krízového štábu SR, iných ústredných a ostatných orgánov štátnej správy SR, orgánov (výborov) NATO a EÚ.	a) až v)	T, D, V	b) až d)
13.	Príprava kontrolnej činnosti až do jej začatia, výsledný materiál a opatrenia z vykonanej kontroly a vyhodnotenie ich plnenia, ak to jej charakter vyžaduje.	a), b), c), e), g), h), i), k), m), o), p), v)	T, D, V	b) až d)
14.	Rokovania, ktorých obsahom sú utajované skutočnosti a s nimi súvisiaca dokumentácia.	a), b), c), e), g), h), i), k), m), o), p), v)	T, D, V	b) až d)
15.	Spolupráca rezortu MH SR s bezpečnostnými zložkami SR.	b)	T, D, V	b) až d)
16.	Písomné podania (alebo ich časti) fyzických osôb a právnických osôb, z ktorých vyšli najavo skutočnosti, ktoré sú utajovanými skutočnosťami.	c)	T, D, V	b) až d)
17.	Súhrnný zoznam objektov osobitnej dôležitosti v pôsobnosti rezortu v tlačenej alebo v elektronickej forme.	e)	V	d)
18.	Bezpečnostný projekt ochrany ¹⁾ a dokumentácia o stave a spôsobe zabezpečenia ochrany strategických objektov obrannej infraštruktúry v pôsobnosti rezortu v tlačenej alebo v elektronickej forme.	e)	T, D, V	b) až d)
19.	Bezpečnostný projekt ochrany a dokumentácia o stave a spôsobe zabezpečenia ochrany objektu ¹⁾ osobitnej dôležitosti v tlačenej alebo v elektronickej forme.	e)	V	d)
20.	Súhrnný zoznam ďalších dôležitých objektov v pôsobnosti rezortu v tlačenej alebo v elektronickej forme.	e)	V	d)
21.	Zoznam členov Stálej expertnej skupiny pre posudzovanie žiadostí o udelenie licencií na zahraničnoobchodnú činnosť s vojenským materiálom.	g)	D	c)
22.	Stanoviská ústredných orgánov štátnej správy a členov zastúpených v Stálej expertnej skupine pre posudzovanie žiadostí o udelenie licencií na zahraničnoobchodnú činnosť s vojenským materiálom.	g)	D, V	c) až d)
23.	Záznam z rokovania Stálej expertnej skupiny pre posudzovanie žiadostí o udelenie licencií na zahraničnoobchodnú činnosť s vojenským materiálom.	g)	D, V	c) až d)
24.	Stanoviská členov Rady ministra hospodárstva pre problematiku obchodovania s vojenským materiálom k prejednávanej podkladom a výsledky rokovania Rady.	g)	T, D, V	b) až d)
25.	Údaje obsahujúce informácie týkajúce sa vývozu, prepravy, kúpy a predaja vojenského materiálu a údaje o sprostredkovateľskej činnosti s vojenským materiálom ²⁾ .	g)	D, V	c) až d)

26.	Vybrané informácie o udelených vývozných a dovozných licenciách a licenciách na intrakomunitárnu prepravu vojenského materiálu (druh vojenského materiálu, počet, celková cena vyvezeného, dovezeného a intrakomunitárne prepraveného vojenského materiálu, identifikácia krajiny určenia a konečného užívateľa vojenského materiálu).	g)	V	d)
27.	Zoznam zamietnutých žiadostí o udelenie povolení na obchodovanie s vojenským materiálom v členení podľa kritérií stanovených v § 11 zákona č. 179/1998 Z. z. v platnom znení.	g)	V	d)
28.	Zoznam zamietnutých žiadostí o udelenie licencií na vývoz a dovoz vojenského materiálu a licencií na intrakomunitárnu prepravu vojenského materiálu v členení podľa kritérií stanovených v § 19 zákona č. 179/1998 Z. z. v platnom znení vrátane informácií o konečnom užívateľovi, krajiny určenia, druhu, počte a celkovej cene vojenského materiálu.	g)	V	d)
29.	Stanoviská Úradu jadrového dozoru k zaslaným žiadostiam o udelenie licencie na vývoz tovaru a technológií podliehajúcich medzinárodným kontrolným režimom.	h)	T, D, V	b) až d)
30.	Údaje obsahujúce informácie o vývoze tovaru a technológií podliehajúcich medzinárodným kontrolným režimom ³⁾ .	h)	T, D, V	b) až d)
31.	Databáza odboru riadenia obchodovania s citlivými tovarmi v elektronickej forme.	h)	D, V	c) až d)
32.	Súhrnné údaje o zabezpečení fyzickej ochrany počas prepravy jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov zaradených do I. kategórie.	h)	T	b)
33.	Súhrnné údaje o preprave jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov zaradených do I. kategórie a o zabezpečení fyzickej ochrany počas prepravy jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov zaradených do II. kategórie a čiastkové údaje o zabezpečení fyzickej ochrany počas prepravy jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov do I. kategórie.	h)	D	c)
34.	Súhrnné údaje o preprave jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov zaradených do II. a III. kategórie a o zabezpečení fyzickej ochrany počas prepravy jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov zaradených do III. kategórie a čiastkové údaje o zabezpečení fyzickej ochrany počas prepravy jadrových materiálov zaradených do II. kategórie..	h)	V	d)
35.	Súhrnné údaje o zabezpečení fyzickej ochrany jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov, stavebných objektov a technologických zariadení zaradených do I. kategórie.	h)	T	b)
36.	Čiastková dokumentácia a správy o zabezpečení fyzickej ochrany jadrovo-energetických zariadení Slovenskej republiky.	h)	D	c)
37.	Vybrané informácie o systéme fyzickej ochrany jadrovo-energetických zariadení Slovenskej republiky.	h)	V	d)
38.	Evidencia ministerstva súvisiaca s ochranou utajovaných skutočností.	i)	PT, T, D, V	a) až d)

39.	Súhrnné prehľady utajovaných skutočností evidovaných alebo uložených v registri rezortu.	i)	V	d)
40.	Evidencia a zoznamy osôb, ktorým bolo vydané osvedčenie o bezpečnostnej previerke.	i)	V	d)
41.	Zmluvy, technická dokumentácia, protokoly a súhrnné údaje dotýkajúce sa úloh výskumu, vývoja, výroby výzbroje a špeciálnej techniky v rámci riešenia technického rozvoja a podmienok ich uvádzania do praxe, ak to ich charakter vyžaduje.	k)	D, V	c) až d)
42.	Bezpečnostná dokumentácia technických prostriedkov pre stupeň utajenia Dôverné a Vyhradené, ak to ich charakter vyžaduje.	m)	V	d)
43.	Súhrnné údaje o organizácií a prevádzke utajovanej komunikácie.	m)	V	d)
44.	Súhrnné a čiastkové údaje o druhu a umiestnení prostriedkov šifrovej ochrany informácií v rezorte.	m)	D, V	c) až d)
45.	Prostriedky šifrovej ochrany informácií, údaje a dokumenty týkajúce sa šifrovej ochrany informácií, generovania, prevádzky a hospodárenia s šifrovacími kľúčmi, metód a zásad šifrovej ochrany informácií.	o)	T, D, V	b) až d)
46.	Dokumentácia prostriedkov šifrovej ochrany informácií, pravidiel pre ich používanie a návody na obsluhu ak to ich charakter vyžaduje.	o)	T, D, V	b) až d)
47.	Nosiče technických prostriedkov určené na spracúvanie utajovaných skutočností stupňa utajenia Vyhradené a Dôverné.	o)	D, V	c) až d)
48.	Medzinárodné rokovania, zmluvy, dohody, protokoly a ich príprava, vrátane zápisov, analytických materiálov, koncepcií alebo informácií z oblasti medzinárodnej spolupráce, ak to ich charakter vyžaduje, alebo ak sa na tom zmluvné strany dohodnú.	p)	T, D, V	b) až d)
49.	Dokumentácia národného orgánu SR pre zákaz chemických zbraní (deklarácie, inšpekčné správy OPCW, a iné písomnosti). Koncepcie a správy, špecializované databázy, prevzaté a vlastné súhrnné údaje o zákaze chemických zbraní v elektronickej i písomnej podobe.	p)	T, D, V	b) až d)
50.	Pracovné informácie, dokumenty a skutočnosti z diplomatického pôsobenia v rámci medzinárodných stykov, ak to ich charakter vyžaduje.	s)	T, D, V	b) až d)
51.	Dokumentácia týkajúca sa patentov a vynálezov v oblasti špeciálnej výroby.	v)	D, V	c) až d)
52.	Súhrnné údaje, správy a dokumenty o zabezpečení fyzickej ochrany jadrovej-energetických zariadení Slovenskej republiky.	h)	T	b)
53.	Súhrnné údaje, správy a dokumenty o fyzickej ochrane kategorizovaných objektov.	e)	T	b)
54.	Čiastkové správy, dokumenty a informácie o fyzickej ochrane kategorizovaných objektov.	e)	D	c)
55.	Vybraná dokumentácia a informácie o fyzickej ochrane kategorizovaných objektov.	e)	V	d)

- 1) Bezpečnostný projekt ochrany podľa Smernice č. 10/2005 Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky o spôsobe ochrany a obrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.
- 2) Údajmi obsahujúcimi informácie o dovoze, vývoze, kúpe, predaji vojenského materiálu a sprostredkovateľskej činnosti s vojenským materiálom sú identifikačné údaje o dovozcovi, predajcovi, kupujúcom, predávajúcom a sprostredkovateľovi v kombinácii s údajmi o druhu, množstve a cene vojenského materiálu a konečnom užívateľovi vojenského materiálu. Žiadosť o udelenie úradného povolenia na niektorú z uvedených činností, ako aj úradné povolenie, takto charakterizovanou utajovanou skutočnosťou nie sú.
- 3) Údajmi obsahujúcimi informácie o vývoze tovaru a technológií, podliehajúcimi medzinárodným kontrolným režimom sú údaje o vývozcovi v kombinácii s údajmi o druhu, množstve a cene takéhoto tovaru a technológií a ich konečnom užívateľovi. Žiadosť o udelenie úradného povolenia na vývoz tovaru a technológií, podliehajúcim medzinárodným kontrolným režimom, ako aj udelené úradné povolenie, takto charakterizovanou utajovanou skutočnosťou nie sú.

Čl. 2

Odôvodnenie označenia utajovaných skutočností príslušným stupňom utajenia (Zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov - § 3)

Utajované skutočnosti uvedené v čl. 1 tejto prílohy sú označené stupňom utajenia

- a) **PRÍSNE TAJNÉ**, pretože následkom neoprávnenej manipulácie s ňou mohlo byť vážne ohrozené zachovanie ústavnosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti štátu alebo by mohli vzniknúť nenahraditeľné a vážne škody v oblasti obrany, bezpečnosti, ekonomických záujmov, zahraničnej politiky alebo medzinárodných vzťahov, a tým mohla vzniknúť mimoriadne vážna ujma na záujmoch Slovenskej republiky;
- b) **TAJNÉ**, pretože následkom neoprávnenej manipulácie s ňou mohlo byť ohrozené zahraničnopolitické postavenie, obrana, bezpečnosť a záujmy štátu v medzinárodnej a ekonomickej oblasti, a tým by mohla vzniknúť vážna ujma na záujmoch Slovenskej republiky;
- c) **DÔVERNÉ**, pretože následkom neoprávnenej manipulácie s ňou mohlo dôjsť k poškodeniu štátnych záujmov, verejných záujmov alebo právom chránených záujmov štátneho orgánu, a tým k jednoduchej ujme na záujmoch Slovenskej republiky;
- d) **VYHRADENÉ**, pretože následkom neoprávnenej manipulácie s ňou mohla zapríčiniť poškodenie právom chránených záujmov právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktoré by mohlo byť nevýhodné pre záujmy Slovenskej republiky.

OZNAM

pre držiteľov rozhodnutí na zaobchádzanie s určenými látkami vydaných Ministerstvom zdravotníctva SR v súlade so zákonom č. 219/2003 Z. z. o zaobchádzaní s chemickými látkami, ktoré možno zneužiť na nezákonnú výrobu omamných látok a psychotropných látok a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv v súlade so zákonom č. 331/2005 Z. z. o orgánoch štátnej správy vo veciach drogových prekurzorov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

V článku 3 ods. 5 Nariadenia (ES) č. 273/2004 Európskeho parlamentu a Rady o prekurzoroch drog je uvedené „Bez toho, aby bol dotknutý článok 14, môžu príslušné orgány buď obmedziť platnosť povolenia na obdobie nepresahujúce tri roky, alebo môžu zaviazat' prevádzkovateľov, aby najmenej v trojročných intervaloch preukazovali, že neprestali spĺňať podmienky, za ktorých bolo povolenie udelené“.

Článok 9 Nariadenia Komisie (ES) č. 1277/2005, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekurzoroch drog a pre nariadenie Rady (ES) č. 111/2005, ktorým sa stanovujú pravidlá sledovania obchodu s drogovými prekurzormi medzi Spoločenstvom a tretími krajinami uvádza „V prípade obchodu medzi Spoločenstvom a tretími krajinami uvedenými v nariadení (ES) č. 111/2005 môžu príslušné orgány buď obmedziť platnosť povolenia na menej ako tri roky, alebo môžu od prevádzkovateľov vyžadovať, aby aspoň v trojročných intervaloch preukazovali, že neprestali spĺňať podmienky, za ktorých bolo povolenie udelené. Platnosť povolení vydaných pred nadobudnutím účinnosti nariadenia (ES) č. 111/2005 sa nemení“.

V nadväznosti na vyššie uvedené sa podľa § 7 ods. 1 zákona č. 331/2005 Z. z. o orgánoch štátnej správy vo veciach drogových prekurzorov a o zmene a doplnení niektorých zákonov **ustanovujú nasledovné postupy.**

1. Držiteľia rozhodnutí na zaobchádzanie s určenými látkami (povolenie na zaobchádzanie s určenými látkami kategórie 1, registrácia na zaobchádzanie s určenými látkami kategórie 2 a 3) vydané v súlade so zákonom č. 219/2003 Z. z., okrem verejných lekární, nemocničných lekární a organizácií na veľkodistribúciu liekov, ktorí v priebehu troch po sebe idúcich rokoch¹⁾ nepodajú hlásenie v súlade s Vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 380/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah, forma a termín podávania hlásení prevádzkovateľov o medzinárodnom obchode s určenými látkami a o uvádzaní určených látok na trh, Štátny ústav pre kontrolu liečiv, ktorý vedie register vydaných rozhodnutí na zaobchádzanie s určenými látkami, takéto rozhodnutie vyradí z evidencie. Povolenie alebo registrácia budú zrušené v správnom konaní²⁾.
2. Držiteľia rozhodnutí na zaobchádzanie s určenými látkami (povolenie na zaobchádzanie s určenými látkami kategórie 1, registrácia na zaobchádzanie s určenými látkami kategórie 2 a 3) okrem organizácií na veľkodistribúciu liekov, vydané v súlade so zákonom č. 331/2005 Z. z., pošlú Štátnemu ústavu pre kontrolu liečiv vždy v trojročných intervaloch¹⁾ podľa dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia „Čestné vyhlásenie, že naďalej plnia podmienky, za ktorých bolo rozhodnutie vydané“. Pri nesplnení tohto postupu, Štátny ústav pre kontrolu liečiv takéto rozhodnutie vyradí z evidencie, povolenie stratí platnosť³⁾ a registrácia bude zrušená v správnom konaní²⁾.

¹⁾ Článok 3 ods. 5 Nariadenia (ES) č. 273/2004 Európskeho parlamentu a Rady a článok 9 Nariadenia Komisie (ES) č. 1277/2005

²⁾ Článok 11 ods. 1 písm. c) Nariadenia Komisie (ES) č. 1277/2005

³⁾ Článok 10 ods. 2. písm. i) Nariadenia Komisie (ES) č. 1277/2005

Zoznam vydaných osvedčení o súlade investičného zámeru s dlhodobou koncepciou energetickej politiky v roku 2008

Číslo rozhodnutia	Žiadateľ	Umiestnenie zariadenia	Charakteristika zariadenia	Tepelný výkon (MW)	Elektrický výkon (MW)
Dátum					
4158/2007-3400 4.2.2008	Ing. Roman Kardoš – EUNEXT Južná trieda 93, 010 01 Košice	Komárovce, okres Košice	Bioplynová stanica	0,594	0,6
4591/2007-3400 12.2.2008	Poľnohospodárske družstvo 034 71 Ludrová	Liptovská Štiavnica	Bioplynová stanica	0,240	0,190
4592/2007-3400 29.1.2008	R GES, s.r.o. Kpt. Nálepku č. 5, 080 01 Prešov	Bardejov	Kombinovaná výroba na báze OZE	42	7
4731/2007-3400 12.2.2008	BIOCHYN, s.r.o. Pod Párovcami č. 25, 921 01 Piešťany	Chynorany	Bioplynová stanica	1,302	0,995
46/2008-3400 18.2.2008	PPC Energy, a.s. Magnetová ul. 12, 831 04 Bratislava	Bratislava	PPC		58
1036/2008-3400 4.3.2008	SEPS, a.s. Mlynské Nivy 59/A, 824 84 Bratislava	Gabčíkovo Veľký Ďur	1. vedenie 2x400 kV spínacia stanica (SS) Gabčíkovo – Veľký Ďur 2. SS 400 kV Veľký Ďur - rozšírenie 3. SS 400 kV Gabčíkovo	-	-
3965/2007-3400 18.3.2008	Zvolenská ekologická spoločnosť, a.s. Námestie SNP 13, 960 01 Zvolen	Zvolen	Parná kondenzačná turbína		73,7
528/2008-3400 19.3.2008	Stredoslovenská energetika, a.s. Ul. republiky 5, 010 47 Žilina	Panické Dravce	Plynová špičková elektrárň		100
1455/2008-3400 8.4.2008	VENAS, a.s. 17. novem. 1561/29, 075 01 Trebišov	Streda nad Bodrogom	Kombinovaná výroba, palivo - rastlinný repkový olej		0,960

Číslo rozhodnutia	Žiadateľ	Umiestnenie zariadenia	Charakteristika zariadenia	Tepelný výkon (MW)	Elektrický výkon (MW)
Dátum					
1867/2008-3400 25.4.2008	Energy Snina, a.s. Strojárska 4435, 069 01 Snina	Snina	Kombinovaná výroba, palivo – biomasa	16	
259/2008-3400 2.5.2008	TP2, s.r.o. Palisády 33, 811 06 Bratislava	Chemko Strážske	Kombinovaná výroba – čierne uhlie	12,7	0,6
1061/2008-3400 7.8.2008	LiV Elektra, a.s. Priemyselná 10, 821 09 Bratislava	Hurbanovo (Zelený háj)	Bioplynová stanica		1,4
3190/2008-3400 24.7.2008	NAFTA, a.s. Naftárska 965, 908 45 Gbely	Gajary	Rozšírenie skladovacej kapacity NAFTA (Gajary – báden)		
3660/2008-3400 27.8.2008	Chemosvit Energochem, a.s. Štúrova 101, 059 21 Svit	Svit	Kombinovaná výroba – plyn	32,5	10
4138a/2007-3400 30.9.2008	E.ON Elektrárne, s.r.o. SPP Kompresorová stanica, 919 33 Trakovice	Trakovice - Malženice	PPC Malženice		417
4138b/2007-3400 30.9.2008	E.ON Elektrárne, s.r.o. SPP Kompresorová stanica, 919 33 Trakovice	Trakovice – Malženice – TR 400 kV Križovany	Vedenie 1 x 400 kV		
3445/2008-3400 3.10.2008	CASSOVIA BIO ENERGY, s.r.o. Hlavná 104, 040 01 Košice	Košice – Barca	Kombinovaná výroba - spaľovanie biomasy	27	7,5
3287/2008-3400 6.10.2008	BUKOCEL, a.s. Hencovská 2073, 093 02 Hencovce	Hencovce, okres Vranov nad Topľou	Rekonštrukcia turbíny na kondenzačno-odberovú		19

Kontaktná osoba: RNDr. Peter Šucha
sekcia energetiky

Správa o výsledku monitorovania bezpečnosti dodávok elektriny

júl 2008

Úvod

Správu o monitorovaní bezpečnosti dodávky elektriny Ministerstvo hospodárstva SR uverejňuje každoročne do 31. júla na základe ustanovenia § 3 ods. 2 písm. m) a ods. 10 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o energetike“). Podľa § 3 ods. 6 písm. d) zákona o energetike ministerstvo informuje o výsledkoch monitorovania bezpečnosti dodávok elektriny a o prijatých a predpokladaných opatreniach na riešenie bezpečnosti dodávok elektriny aj Komisiu a to každé dva roky.

Správa je vypracovaná v súlade so štruktúrou podľa článku 4 smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/54/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a rozšírená o ustanovenia článku 7 smernice Európskeho parlamentu a rady 2005/89/ES o opatreniach na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektrickej energie a investícií do infraštruktúry.

Od 1. januára 2005 je stanovená kompetencia Ministerstva hospodárstva SR vo vzťahu k sledovaniu dodržiavania bezpečnosti dodávok elektriny a uverejneniu správy o výsledkoch monitorovania bezpečnosti dodávok elektriny. Na základe uvedeného je vypracovaná táto správa, ktorá však berie do úvahy aj dodávky elektriny v uplynulom období.

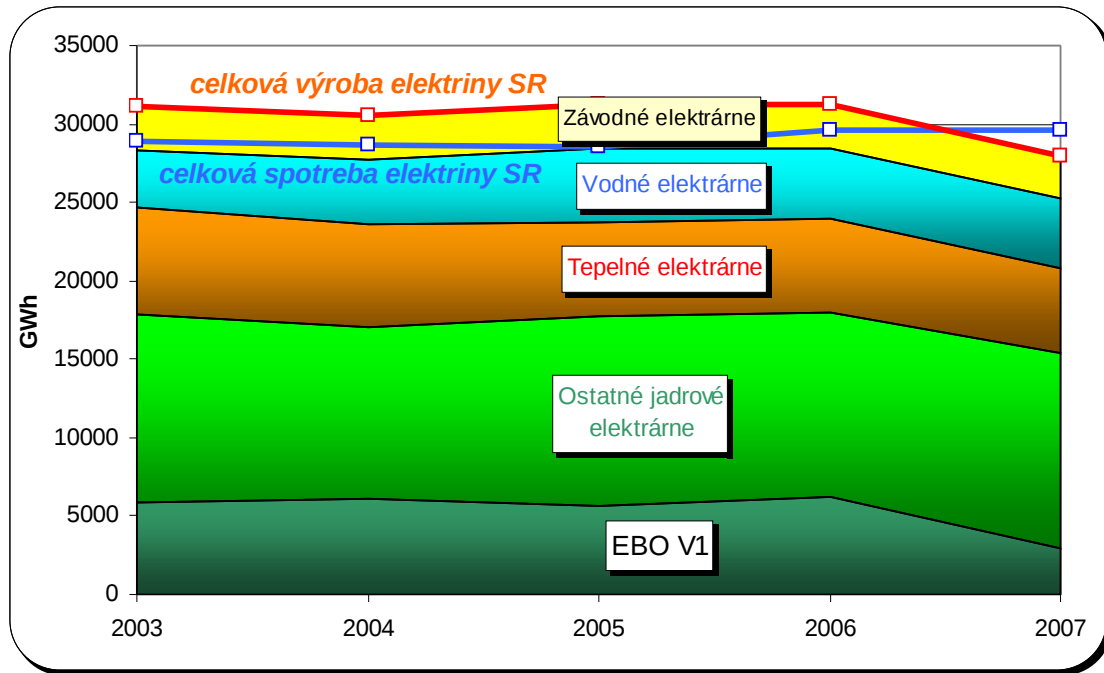
Bezpečnosť dodávky elektriny je zákonom o energetike definovaná ako schopnosť sústavy zásobovať koncových odberateľov elektriny, zabezpečenie technickej bezpečnosti energetických zariadení a rovnováhy ponuky a dopytu elektriny na vymedzenom území Slovenskej republiky (SR) alebo jeho časti.

1. Zhodnotenie súčasného stavu

Vývoj zásobovania elektrinou SR za obdobie rokov 2003 až 2007 a prognózy na rok 2008 sú v nasledovnej tabuľke:

Rok	Výroba [GWh]	Celková spotreba [GWh]	Priemerné zaťaženie [MW]	Maximálne zaťaženie [MW]
2003	31 147	28 892	3298	4338
2004	30 543	28 682	3274	4349
2005	31 294	28 572	3262	4346
2006	31 227	29 625	3382	4423
2007	27 907	29 632	3401	4418
2008	28 400	30 600	3490	4480

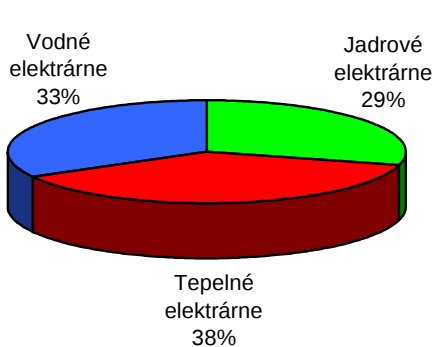
Tab. č. 1: Výroba, spotreba a zaťaženie ES SR v rokoch 2003 až 2008

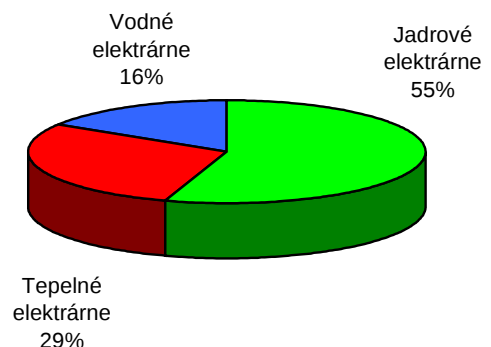
Obr. č.1 Bilancia celkovej výroby a spotreby elektriny SR za roky 2003 - 2007

Celková spotreba Slovenska v roku 2007 bola 29632 GWh a v porovnaní s rokom 2006 stagnovala, oproti roku 2005 zaznamenala nárast o 1060 GWh. Ročné maximálne zaťaženie 2007 dosiahlo hodnotu 4 418 MW.

Inštalovaný výkon Slovenska v roku 2007 bol 7508 MW. Výkonová štruktúra výrobnjej základne bola rozdelená medzi jadrové (JE), tepelné a vodné elektrárne. Ku 31.12.2006 bol odstavený 1. blok JE EBO V1 o výkone 440 MW a 4 tepelné bloky o výkone á 110 MW. Celková výroba elektriny na Slovensku dosiahla hodnotu 27907 GWh, z toho 55 % sa na výrobe podieľali jadrové elektrárne, 29 % tepelné elektrárne a 16 % bolo vyrobených vo vodných elektrárňach. Oproti roku 2006 poklesla výroba elektriny o 3321 GWh, čo predstavuje 10,6% úbytok výroby.

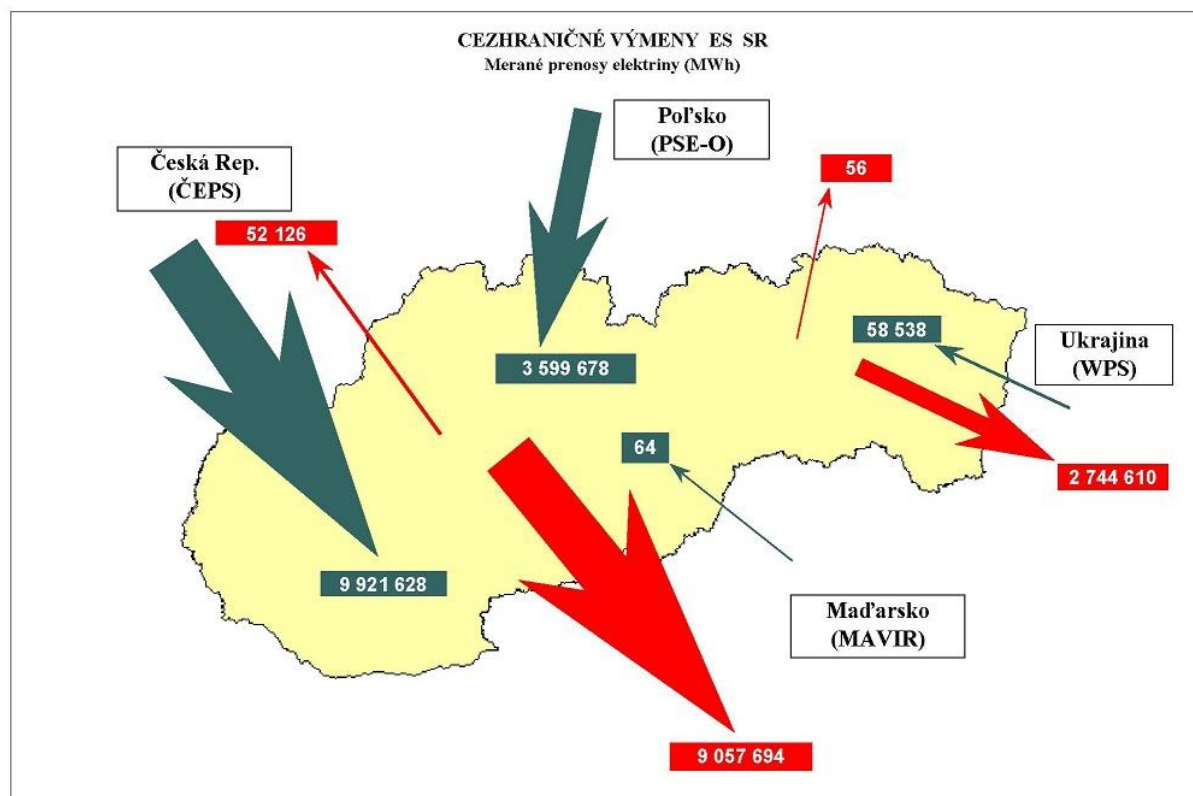

Obr. č.2 Inštalovaný výkon SR v r.2007

Obr. č.3 Výroba elektriny SR v r.2007

Celkové saldo zahraničných výmen bolo v roku 2007 vo výške 1725 GWh v prospech importu. V roku 2006 bolo saldo zahraničných výmen 1603 GWh v prospech exportu. Dovozné saldo elektriny v roku 2007 predstavovalo 5,8 % z celkovej spotreby Slovenska, v roku 2006 bolo vývozné saldo vo výške 5,4%. Štruktúra exportných a importných tokov je znázornená v nasledovnej schéme:

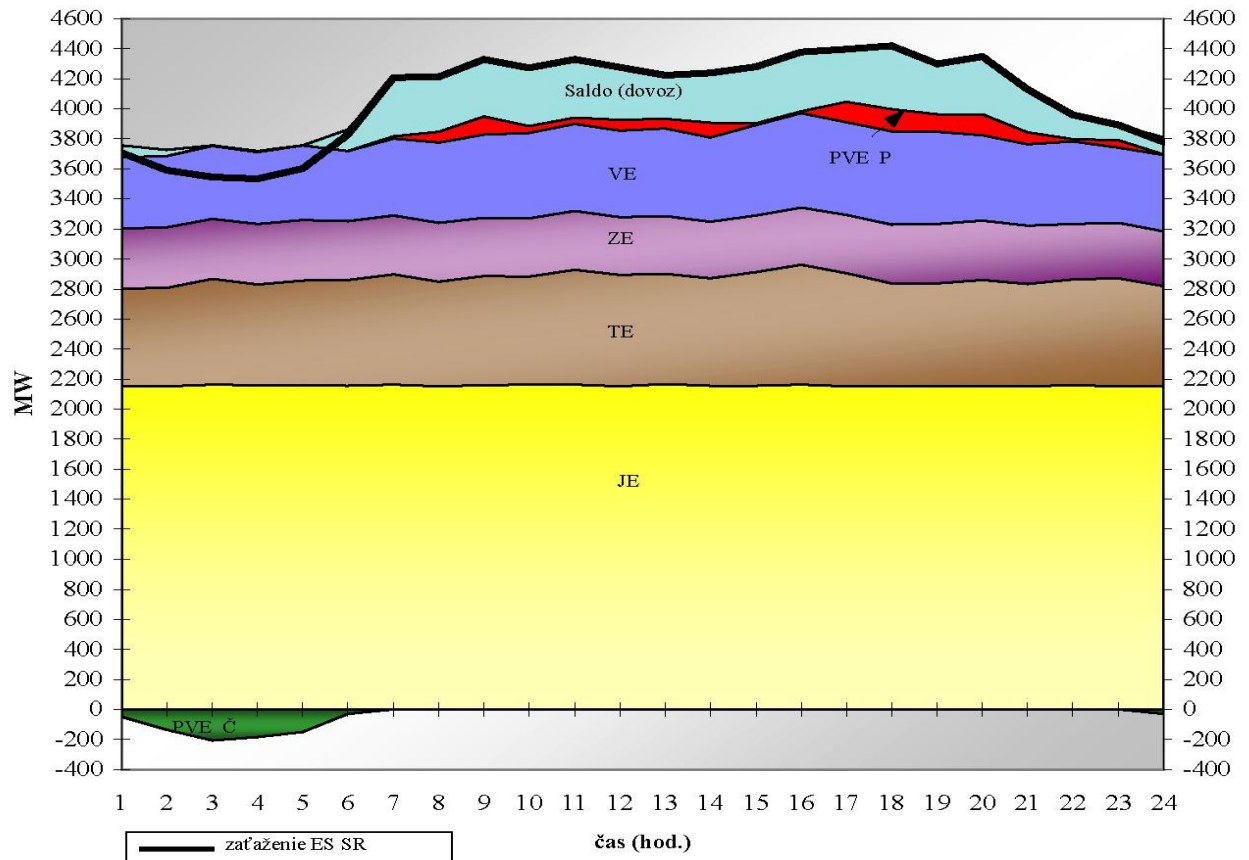

Obr. č. 5 Bilancia cezhraničných výmen ES SR v roku 2007

Prevádzka elektrizačnej sústavy (ES) Slovenska v roku 2007 bola spoľahlivá, pričom všetky rozhodujúce kritéria a odporúčania UCTE v primárnej a sekundárnej regulácii, v riadení napätia a regulácii salda boli plnené. Dovoľená odchýlka salda predstavovala iba 1,01 % z celkového ročného hodinového časového fondu. V porovnaní s rokom 2006 ide o zlepšenie tohto ukazovateľa o 0,65 %. V roku 2007 došlo vplyvom výpadkov k obmedzeniu dodávok elektriny vo výške iba 306 MWh.

Ročné maximum zaťaženia v r. 2007 bolo dosiahnuté dňa 19.12.2007 o 18.00 hod. vo výške 4 418 MW pri frekvencii 50,065 Hz (oproti roku 2006 pokles o 5 MW).

PRIEBEH ZAŤAŽENIA ES SLOVENSKA V DNI ROČNÉHO MAXIMA
 Dňa 19.12.2007, maximum 4 418 MW o 18.00 hodine.

Obr. č.4 Priebek zaťaženia a jeho krytie v deň maxima roku 2007

Hlavnými investičnými akciami v sústave boli v roku 2007 rekonštrukcie 400 kV rozvodne v Križovanoch, vyvolané odstavovaním dvoch blokov JE V1 v Jaslovských Bohuniciach a rekonštrukcia v rozvodni Lemešany. Rekonštrukcie významným spôsobom prispeli k zvýšeniu bezpečnosti a spoľahlivosti ES SR v regióne východného Slovenska.

Pokračovala aj príprava a realizácia diaľkového riadenia elektrických staníc, informačných a telekomunikačných systémov s cieľom zabezpečiť spoľahlivú a bezporuchovú prevádzku elektrizačnej sústavy SR.

2. Vývoj zásobovania elektrinou na nasledujúcich 5 rokov

Budúci vývoj v zásobovaní elektrinou budú ovplyvňovať najmä nasledovné faktory a riziká:

- rast spotreby elektriny
- postup vyradovania dožitých výrobných kapacít
- dostupnosť palív a ich cenový vývoj na svetových trhoch
- vývoj cien na trhu s elektrinou
- vývoj rastu cien v oblasti nových výrobných technológií
- neistoty súvisiace so stanovením výšky poplatkov za emisie, predovšetkým CO₂

- dlhodobá návratnosť vložených investičných prostriedkov pri realizácii projektov v elektroenergetike

Vývoj spotreby elektriny

Celková spotreba elektriny Slovenska v roku 2007 bola 29632 GWh. Za posledných 5 rokov t.j. od roku 2002 do roku 2007 vzrástla celková spotreba elektriny Slovenska priemerne ročne o 0,66%, pri priemernom 7,1% ročnom raste HDP. Súčasný netypický stav vývoja spotreby elektriny voči HDP na Slovensku možno čiastočne pripísať pomerne rýchlemu rastu energeticky menej náročných odvetví a znižovaniu energetickej náročnosti. V roku 2006 bol nárast celkovej spotreby elektriny v SR 3,7%. V roku 2007 spotreba stagnovala. Za prvý štvrtrok 2008 dosiahol nárast spotreby elektriny 3,4%. Pri udržaní tohto tempa rastu spotreby do konca tohto roka a ďalšieho nárastu spotreby v rokoch 2009 až 2013 s indexom 1,6% dosiahne celková spotreba elektriny nasledujúce aktualizované hodnoty:

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
referenčný scenár	TWh	30,6	31,1	31,6	32,0	32,6	33,0

Tab. č. 2: Prognóza vývoja spotreby elektriny na nasledujúcich 5 rokov

Výroba elektriny

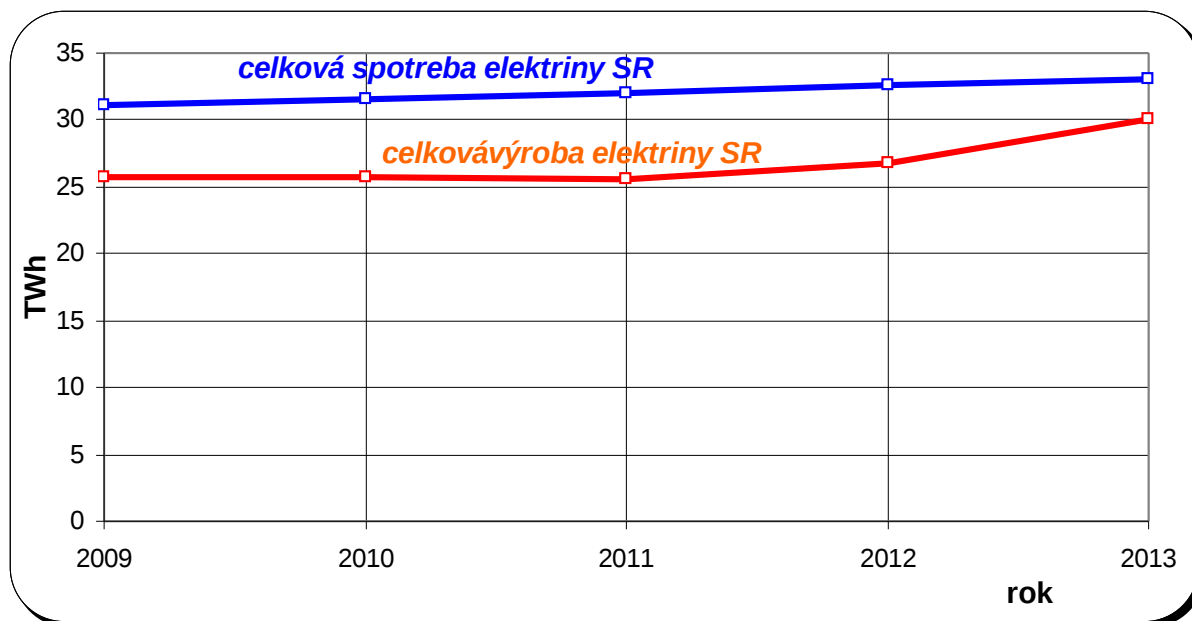
Najväčší vplyv na výrobu elektriny SR bude mať odstavenie 2. bloku JE V1 k 31.12.2008. Bude znamenať ďalšie zníženie inštalovaného výkonu sústavy o 440 MW a výroby o cca. 2900 až 3000 GWh. Nie je reálne uvažovať, že by sa dal tento nedostatok zmierniť výstavbou nového väčšieho energetického zdroja pred rokom 2012. Odstavenie JE V1 bude mať okrem zníženia dodávky silovej elektriny vplyv aj na disponibilitu podporných služieb a prevádzku prenosovej sústavy. Odstavenie EBO V1 vyvoláva potrebu vysokých dodávok elektriny v rozsahu 600 až 730 MW v rokoch 2009 až 2012. Zabezpečenie spotreby Slovenska si vyžiada v rokoch 2009 až 2012 cca. 17 až 20% elektriny z dovozu. Rozsah potrebného dovozu silovej elektriny a priemernej pásmovej dodávky v jednotlivých rokoch je v nasledovnej tabuľke:

		2009	2010	2011	2012	2013
Celková spotreba	TWh	31,1	31,6	32,0	32,6	33,0
Celková výroba	TWh	25,8	25,8	25,6	26,8	30,0
Saldo výroby SR	TWh	5,3	5,8	6,4	5,8	3,0
Pásmová dodávka	MW	600	660	730	660	340

Tab. č. 3: Saldo vývoja spotreby a výroby elektriny SR na nasledujúcich 5 rokov

Uvedené údaje zohľadňujú rast spotreby elektriny a potrebu nahradenia výkonu a výroby z odstavených výrobných zariadení. Rozhodujúca váha zabezpečenia chýbajúcej elektriny do uvedeného obdobia bude na jej obstaraní z dovozu.

V súčasnosti sú najreálnejšími veľkými elektrárenskými kapacitami z hľadiska pripravenosti dostavba JE EMO 3, 4 s uvedením do prevádzky v roku 2012, príp. 2013 a paroplynové cykly. Po uvedení týchto zdrojov do prevádzky sa dosiahne vyrovnaná bilancia elektriny SR. Najnepriaznivejším obdobím z hľadiska zásobovania Slovenska elektrinou budú roky 2009 až 2012. Realizácia v súčasnosti známych ďalších pripravovaných veľkých zdrojov elektriny sa predpokladá až po roku 2013.

Obr. č.6: Bilancia vývoja celkovej výroby a spotreby elektriny SR za roky 2009 - 2013

Podporné služby

Odstavením 4 blokov 110 MW vo Vojanoch ku 31.12.2006 a už odstaveného 1. bloku EBO V1 prišlo v sústave ku zníženiu disponibilít podporných služieb. Odstavením 2. bloku JE V1 dôjde k ďalšiemu zníženiu disponibilít podporných služieb. U primárnej regulácie PRV +/- sa zníži disponibilita zdrojov poskytujúcich túto službu o 12 MW, u terciárnej regulácie kladnej TRV 30 min+ o 40 MW a zápornej TRV 30 min- o 40 MW. Zdroj sa zúčastňuje na regulácii napätia v uzle prenosovej sústavy Križovany.

Napriek odstaveniu významnej časti zdrojov je v sústave ešte dostatok zdrojov, ktoré umožnia zabezpečenie sústavy podpornými službami v období zimného maxima zaťaženia. Horšia situácia bude v letnom období, kde sa ukazuje problematické zabezpečenie podpornými službami. V lete môže nedostatok točivých rezerv presiahnuť 15%. Predpokladá sa tiež problém s plným zabezpečením terciárnych podporných služieb. Z hľadiska disponibilít zdrojov by bolo možné tento nedostatok riešiť využitím menej efektívnych tepelných elektrární, čo by však zvýšilo náklady na obstaranie podporných služieb. Primárnu a sekundárnu reguláciu nie je možné za súčasného stavu zabezpečiť dovozom zo zahraničia, preto je nutné riešiť ich pokrytie domácimi zdrojmi. U terciárnych regulácii je alternatíva jej obstarania dovozom. V regulačnej oblasti Slovensko sa pre uvedený účel t.j. TRV30min+ využíva aj regulácia na strane spotreby elektriny. Mimoriadne prevádzkové stavy dané extrémnymi poveternostnými podmienkami môžu ohroziť zabezpečenosť sústavy podpornými službami z dôvodu ovplyvnenia zdrojovej základne v regulačnej oblasti. Sú to napr. vysoké hladiny vodných tokov (nasadený veľký vynútený neregulovaný výkon), veľké mrazy (zamrzanie paliva a zníženie výkonu v parných elektrárnach), veľký vietor a vysoká výroba vo veterných elektrárnach (potreba väčšieho množstva podporných služieb), vysoká teplota (obmedzenie chladenia v parných elektrárnach a zníženie dodávaného výkonu mimo hranice regulačných možností).

Obnoviteľné zdroje, okrem veľkých vodných elektrární, služby potrebné pre bezpečnú prevádzku elektrizačnej sústavy nielenže neposkytujú, ale naopak, budú vyžadovať dodatočné nároky na regulačné výkony. V prípade prírastkov výroby elektriny z veterných elektrární by

sa situácia so zabezpečením podporných služieb zhoršila a požiadavky na podporné služby by sa výrazne zvýšili.

Odstavovaním výrobných kapacít v elektrizačnej sústave klesá aj dostupnosť komodít podporných služieb. Výstavba nových výrobných kapacít je na trhovom základe a súlad s odstavovaním dožitých kapacít nie je kontinuálny. Vytvárajú sa v čase úzke miesta pri poskytovaní podporných služieb a udržiavaní spoľahlivosti dodržania vyrovnanej bilancie sústavy a tým aj spoľahlivosti zásobovania.

3. Perspektívy zabezpečenia dodávok elektriny na obdobie 5 až 15 rokov

Strategickým cieľom Slovenskej republiky je položiť základy na dosiahnutie porovnateľnej životnej úrovne obyvateľstva s vyspelými krajinami Európy. Dosiahnutie tohto cieľa podmieňuje zabezpečenie dostatočného množstva elektriny na pokrytie všetkých potrieb spojených s rastom životnej úrovne.

Výhľad spotreby elektriny pre SR vychádza z prognóz rastu HDP a vývoja energetickej náročnosti.

		2015	2020	2025
referenčný scenár	TWh	34,7	37,5	40,4
nízky scenár	TWh	32,0	33,3	34,6
vysoký scenár	TWh	37,1	41,5	46,0

Tabuľka č. 4 Prognóza vývoja celkovej spotreby elektriny na Slovensku (podľa „Návrhu stratégie energetickej bezpečnosti SR“)

Priemerný ročný rast spotreby elektriny sa očakáva v rozmedzí 0,8 až 2,3 % v období do roku 2025. V referenčnom scenári s priemerným ročným rastom 1,6 % to v porovnaní s rokom 2007 predstavuje nárast o 10,8 TWh, čo predstavuje 36 % spotreby elektriny roku 2007.

Strategickým cieľom je dosiahnuť vyrovnanú bilanciu tuzemskej spotreby a výroby elektriny od roku 2013. K tomuto stavu dôjde pri vývoji spotreby podľa referenčného scenára, pričom bude predovšetkým k dispozícii výroba z dokončených blokov JE Mochovce 3,4, zvýšených výkonov JE V2 Bohunice a JE Mochovce 1,2 a z obnoviteľných zdrojov v súlade s koncepciou ich využívania.

Zabezpečenie prírastkov spotreby a náhrady dožitých kapacít bude riešené tak, aby dochádzalo k primeranému a vyváženému rozvoju nových kapacít medzi palivovým cyklom jadrovým, z fosílnych palív a obnoviteľných zdrojov. U tepelných elektrární bude kladený väčší dôraz na rozvoj nových uhoľných elektrární ako náhrady za vyradované kapacity v elektrárnach Vojany a Nováky. Realizácia výkonov a výroby z obnoviteľných zdrojov energie zohľadňuje Vládou SR schválenú koncepciu ich rozvoja.

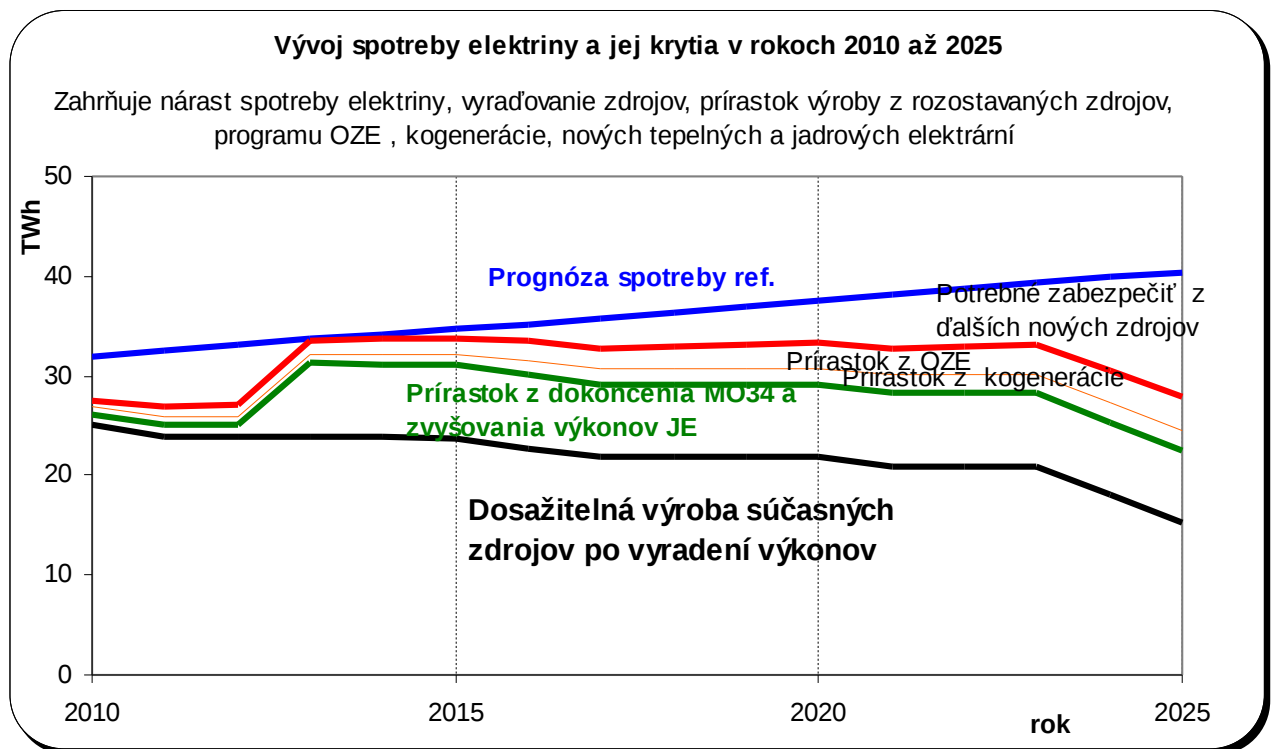
Výstavba veľkých vodných elektrární sa v súčasnosti nerealizuje v dôsledku vysokej ekonomickej náročnosti a určitých regionálnych obmedzení. Dlhodobu boli študijne a projekčne pripravované veľké vodné elektrárne ako Sereď 52 MW a energetické využitie Váhu v úseku medzi VD Žilina a VD Lipovec 28 MW. Významným impulzom pre ich realizáciu by bolo poskytnutie minimálne rovnakých ekonomických podmienok ako pre malé vodné elektrárne, lebo svojou výrobou môžu výraznejšie prispieť k ekologizácii výroby elektriny a energetickej bezpečnosti.

Prognózovaný vysoký nárast využívania veterných a solárnych zdrojov pre výrobu elektriny môže priniesť problémy s riadením elektrizačnej sústavy vzhľadom k tomu, že ich disponibilita sa nedá predvídať a spôsobuje veľké kolísanie výkonu. K riešeniu tohto problému môže čiastočne prispieť nová prečerpávací vodná elektrárň Ipeľ 600 MW, ktorá môže akumulovať energiu z nárazovej výroby a poskytnúť ju v čase špičkovej záťaže elektrizačnej sústavy.

Vyrovnanú bilanciu spotreby a výroby elektriny bude možné dosiahnuť pri rozsahu realizácie nasledovných elektrárenských výkonov:

		2015	2020	2025
Jadrové elektrárne	MW	1106	1106	2306
Tepelné el. a kogenerácia	MW	412	1132	1612
Obnoviteľné zdroje	MW	700	1000	1400
PVE Ipeľ	MW		600	600
Spolu	MW	2218	3838	5918

Tabuľka č. 5 Rozsah realizácie zdrojov potrebných pre vyrovnanú bilanciu (podľa „Návrhu stratégie energetickej bezpečnosti SR“)

Obr. č.7: Bilancia vývoja celkovej spotreby a jej krytia v rokoch 2010 až 2025 (podľa „Návrhu stratégie energetickej bezpečnosti SR“)

Pre zachovanie spoľahlivosti elektroenergetickej sústavy SR sa odporúča:

- prijať Stratégiu energetickej bezpečnosti SR
- podporiť výstavbu nových systémových elektrární najmä dokončenie EMO 3. a 4. blok a ďalších zdrojov, vrátane elektrární využívajúce OZE, ktoré vykryjú súčasný

nedostatok výrobných kapacít, v súlade s odporúčaniami v Stratégii energetickej bezpečnosti

- analyzovať vytvorenie spoločnej obchodnej zóny s ČR s cieľom zvýšenia bezpečnosti zásobovania elektrinou SR po odstavení JE V1 a maximalizovať efekt vzájomnej spolupráce pri zachovaní suverenity riadenia oboch prenosových sústav (PS)
- podporiť prípravu a realizáciu nového jadrového zdroja, ktorý pokryje očakávaný nedostatok elektriny v rokoch 2020 - 2025

- V oblasti legislatívy sa uvažuje:
  - prijať **zákon o energetickej efektívnosti**, aby sa naplnilo úsilie smerované k racionalizácii využívania prírodných zdrojov v záujme ochrany životného prostredia. Monitorovanie a podporovanie energetickej efektívnosti umožní využívať nákladovo prijateľné opatrenia zamerané na úspory energie, podporí posun k energeticky účinným technológiám a tým prispeje k zníženiu dovozovej závislosti primárnych zdrojov energie
  - prijať zákon o **podpore obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla** z dôvodu ich príspevku k zníženiu emisií skleníkových plynov ako aj z dôvodu bezpečnosti dodávok energie (zníženia dovozovej závislosti) a udržateľného rozvoja. Zákon by mal umožniť primeranú podporu týmto zdrojom, avšak nie s negatívnymi dopadmi na prevádzkovateľov sústav z pohľadu bezpečnosti zásobovania elektrinou.

4. Rozvojové zámery prevádzkovateľa prenosovej sústavy

Činnosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy SR vykonáva spoločnosť SEPS, a. s. Bratislava. Prevádzková spoľahlivosť PS SR je zabezpečovaná z pohľadu v súčasnosti vykonávaných potrebných a nevyhnutných údržbových a rekonštrukčných prác na zariadeniach PS SR. Z pohľadu budúcnosti sa udržiavanie a zvyšovanie prevádzkovej spoľahlivosti zabezpečuje plánovaním a postupnou prípravou a realizáciou jednotlivých investičných akcií, zohľadňujúcich nevyhnutný rozvoj PS SR z pohľadu fyzickej a morálnej opotrebovanosti zariadení SEPS, a.s. a budúcich rozvojových zámerov súvisiacich s pripravovanou výstavbou nových výrobných zdrojov. Investície sú zamerané v súlade s rozvojovými zámermi SEPS, a.s. aj na opatrenia súvisiace s postupným útlmom rozvoja 220kV prenosovej sústavy a postupným prechodom na 400 kV napät'ovú úroveň. Strategické smerovanie rozvoja a zvyšovania prevádzkovej bezpečnosti PS SR, výstavbou výlučne zariadení na úrovni 400 kV úzko súvisí s odstavením z prevádzky najmä JE V1 v Jaslovských Bohuniciach a ďalších blokov elektrární Vojany a Nováky, zapojených do 220 kV sústavy.

Ďalšie faktory ovplyvňujúce postupný útlm 220kV sústavy:

- Sústava 220kV je výrazne fyzicky staršia ako sústava 400kV, čo sa prejavuje vo vyšších prevádzkových nákladoch (najmä z dôvodu údržby a opráv) a v jej nižšej prevádzkovej spoľahlivosti.
- Elektrické vedenia a stanice 220kV sústavy neboli až na niektoré úpravy ďalej rozširované už od roku 1966 a v prevádzkyschopnom stave boli udržiavané minimálnou údržbou vedení a výmenou niektorých prístrojov.

- Rekonštrukcie dôležitých 220kV rozvodní, nové transformácie 220/110kV a podstatnejšie opravy niektorých 220kV vedení s cieľom predĺženia životnosti celej 220 kV sústavy, boli vykonávané až od roku 1998 v nevyhnutnej miere pre zaistenie ich ďalšieho prevádzkovania do definitívneho odstavenia. V sústave sú vykonávané už len bežné a nevyhnutné opravy a údržby s cieľom ukončiť prevádzku 220kV sústavy postupne v rokoch 2013 až 2025.

Zoznam najdôležitejších predpokladaných investícií SEPS, a.s., do roku 2013:

- Súbor stavieb Vedenie 2x400kV Lemešany - Moldava (US Steel Košice, a.s.)
- Súbor stavieb Vedenie 2x400kV Gabčíkovo - Veľký Ďur a 400 kV spínacia stanica Gabčíkovo
- Súbor stavieb Transformácia 400/110kV Medzibrod a jej 400 kV napájanie
- Súbor stavieb Transformácia 400/110 kV Vola
- Náhrada a zvyšovanie transformačného výkonu 400/110 kV v staniách Bošáca, Levice, Moldava, Varín, Stupava, Rimavská Sobota

Zoznam najdôležitejších predpokladaných investícií SEPS, a.s., do roku 2018:

- Súbor stavieb Vedenie 2x400kV V. Kapušany - Voľa - Lemešany
- Súbor stavieb Transformácia 400/110kV Bystričany
- Súbor stavieb Pripojenie 400kV vedenia V492 V. Ďur - H. Ždaňa do rozvodne 400kV Levice
- Výmena transformátorov v transformovniach Liptovská Mara, Spišská Nová Ves, Podunajské Biskupice, Stupava

Pri zaraďovaní uvedených investičných projektov do plánu investícií SEPS, a.s., na nasledujúce obdobie sa okrem fyzického a morálneho opotrebenia zariadení PS SR sa uvažuje aj so zámermi známych investorov o pripojenie nových zdrojov do PS SR. V prípade ich výstavby a pripojenia do PS SR si tieto potenciálne zábery investorov vyžadujú rozsiahle investície SEPS, a.s., na posilnenie prenosových zariadení 400kV.

Pri výstavbe nových a rekonštrukciách jestvujúcich elektrických staníc v PS SR sa používajú výlučne najmodernejšie prístroje a zariadenia, ktoré spĺňajú prísne požiadavky na bezpečnú a spoľahlivú prevádzku PS SR, ako aj požiadavky SEPS, a.s., na dostatočne dlhú bezporuchovú prevádzku týchto zariadení. V rámci týchto investícií sa bude pokračovať v prechode elektrických staníc vo vlastníctve SEPS, a.s., na nezávislú vlastnú spotrebu, v budovaní diaľkového riadenia elektrických staníc a v ich postupnom prechode na bezobslužnú prevádzku.

Z pohľadu posilňovania cezhraničných prepojení ide najmä o posilnenie cezhraničného profilu Slovensko - Maďarsko a Slovensko - Ukrajina. Uvedené súvisí predovšetkým s predpokladaným nárastom zdrojov elektriny najmä vo východnej časti Slovenska, ktoré by svojím výkonom preťažovali spomínané profily. Projekty na posilnenie profilu SR-MR a SR-UA sú súčasťou projektov v spoločnej politike Európskej únie TEN-E (Trans European Energy Networks). Projekty sú v súlade s Rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1364/2006/ES, ktorým sa ustanovujú usmernenia pre transeurópske energetické siete a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 96/391/ES a rozhodnutie č. 1229/2003/ES (Ú. v. EÚ L 262, 22.9.2006), kde sú vedené v Prílohe III pod číslami 2.25 (vedenie 2x400kV Sajóivánka - R. Sobota), 2.26 (Moldava - Sajóivánka) a 4.32 (V. Kapušany - hranica s Ukrajinou). O budúcom posilňovaní

cezhraničných spojení medzi uvedenými elektrizačnými sústavami sa priebežne rokuje s dotknutými zahraničnými prevádzkovateľmi prenosových sústav.

Rozhodnutie č. 1364/2006/ES obsahuje okrem uvedených projektov na posilnenie cezhraničných prepojení aj projekty zaoberajúce sa posilnením vnútornej časti PS SR. Sú to projekty vedenie 2x400kV Gabčíkovo - Veľký Ďur (projekt 3.77), pripojenie TR Medzibrod na napäťovú sústavu 400kV (projekt 3.74), 2x400kV vedenie Lemešany - Moldava (projekt 3.75) a 2x400kV vedenie Lemešany - Voľa - V. Kapušany (projekt 3.76). Tieto investície majú za cieľ posilnenie PS SR na úrovni 400kV, spoľahlivé vyvedenie výkonu z nových zdrojov elektriny a vytvorenie podmienok na pripojenie nových priemyselných odberateľov do PS SR, ale aj do distribučných sústav. Na spracovanie potrebných štúdií pre projekt 2x400kV vedenie Lemešany - Voľa - V. Kapušany (projekt 3.74) sa SEPS, a.s., uchádza v roku 2008 o udelenie finančného príspevku z rozpočtu TEN-E. Rozhodnutie o prípadnom udelení finančného príspevku bude známe začiatkom roka 2009.

5. Úloha orgánov štátnej správy

Ministerstvo hospodárstva SR vykonáva štátnu správu v oblasti energetiky v rozsahu, ktorý je ustanovený zákonom o energetike. V súvislosti s bezpečnosťou dodávky elektriny:

- zabezpečuje sledovanie dodržiavania bezpečnosti dodávky elektriny,
- prijíma opatrenia zamerané na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny,
- určuje rozsah kritérií technickej bezpečnosti sústavy,
- určuje povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme,
- rozhoduje o uplatnení povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme,
- rozhoduje o uplatnení opatrení, ktoré súvisia s ohrozením celistvosti a integrity sústavy a s ohrozením bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy,
- odsúhlasuje návrh regulačnej politiky regulačného úradu.

6. Opatrenia na krytie špičkového dopytu a riešenie výpadkov v elektrizačnej sústave (ES) a preťaženie prvkov prenosovej sústavy

Energetický sektor SR je charakteristický dôsledným odčlenením výroby, prenosu a distribúcie elektriny. Proces reštrukturalizácie bol organizačne a právne zavŕšený, zmenil zodpovednosti a vyžaduje nové metódy pre plánovanie, rozvoj ako aj prevádzku ES. Rozvoj zdrojov a dostatok regulačnej energie je riadený trhovými princípmi. Základné pásmo spotreby elektriny je zabezpečované medzi výrobcom a spotrebiteľom buď priamo alebo prostredníctvom obchodníkov s elektrinou. Regulačnú energiu obstaráva prevádzkovateľ prenosovej sústavy.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR zabezpečuje prenos elektriny prostredníctvom svojich 400 kV a 220 kV vedení na území Slovenskej republiky a na spojovacích vedeniach. Je bezprostredne zodpovedný za vyrovnanú bilanciu spotreba/výroba v reálnom čase. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy prostredníctvom dispečingu operatívne riadi ES SR z pohľadu zabezpečenia vyrovnanej bilancie spotreba/výroba.

Cieľom dispečerského riadenia je vytvoriť podmienky pre spoľahlivú a hospodárnu prevádzku ES SR pri rešpektovaní platnej legislatívy, Technických podmienok, záväzkov

vyplývajúcich z členstva v medzinárodných organizáciách, prevádzkových zmlúv so zahraničnými prevádzkovateľmi PS, uzatvorených zmlúv medzi účastníkmi trhu s elektrinou.

Vo všetkých etapách prípravy prevádzky sa navrhujú optimálne riešenia prevádzky a vytvára sa potrebný priestor pre údržbu, inováciu a výstavbu elektroenergetických zariadení na zabezpečenie dlhodobu spoľahlivého a bezpečného prevádzkovania sústavy. Pre riešenie stavov núdze, alebo opatrenia zamerané na predchádzanie stavu núdze prevádzkovateľ elektroenergetického zariadenia a príslušný dispečing má vypracované obranné plány na predchádzanie a likvidáciu závažných a systémových porúch, plány pre nasadzovanie systémových a lokálnych frekvenčných relé (f-relé) na reguláciu spotreby elektriny, ako aj plány obnovy sústavy. Prevádzková bezpečnosť plní požiadavky na prenos elektriny a je kontrolovaná v každej etape prípravy prevádzky a to ročnej, mesačnej, týždennej a dennej. Je kontrolované kritérium n-1 v celej sústave na výpadok každého prenosového prvku. Uvoľňovanie zariadení prenosovej sústavy z prevádzky sa vykonáva v koordinácii so susednými prevádzkovateľmi prenosových sústav v rámci všetkých etáp prípravy prevádzky. Overuje sa výpočtami chodu siete.

Interné materiály prevádzkovateľa prenosovej sústavy obsahujú aj postupy a informácie ako pokrývať zaťaženie sústavy, ako riešiť neočakávané situácie, krízové stavy, výpadok jedného či viac zdrojov. Pre prípady veľkých výpadkov typu tzv. „black-out“ má prevádzkovateľ prenosovej sústavy pripravené prevádzkové postupy a inštrukcie typu Obranných plánov proti šíreniu veľkých porúch (tzv. „Defence Plan“) v zmysle metodiky UCTE, frekvenčné odľahčovanie a pod.

Ak v priebehu prevádzky dôjde v sústave k takým zmenám, ktoré vyvolajú jej náhle preťaženie, prevádzkovateľ sústavy s cieľom odstrániť preťaženie:

- a) zmení zapojenie svojich elektroenergetických zariadení,
- b) zmení nasadenie zariadení na výrobu elektriny,
- c) vyvezie alebo dovezie regulačnú elektrinu z alebo do prenosovej sústavy.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy zabezpečuje z dôvodu udržania prevádzkyschopnosti elektrizačnej sústavy, kvality a spoľahlivosti dodávky elektriny z prenosovej sústavy a obnovy synchronnej prevádzky pri rozpade ES systémové služby (najmä regulačný a rezervný výkon pre zabezpečenie eliminácie odchýlok od plánovaného diagramu spotreby/výroby, ktoré spôsobujú jednotlivé subjekty vytvárajúce trh s elektrinou).

Podporné služby, potrebné pre zabezpečenie systémových služieb, zabezpečuje prevádzkovateľ prenosovej sústavy nákupom od poskytovateľov podporných služieb (ktorých zariadenia sú schopné poskytovať niektoré, prípadne všetky druhy podporných služieb). Zabezpečenie spoľahlivej a bezpečnej prevádzky ES SR z hľadiska pokrytia diagramu zaťaženia v obdobiach špičkového dopytu alebo v prípade výpadkov zdrojov je riešené dispečingom prevádzkovateľa prenosovej sústavy pokrývaním odchýlok a to aktivovaním podporných služieb.

Pri stanovení optimálneho objemu jednotlivých druhov podporných služieb sa uplatňuje spoľahlivostné i ekonomické kritérium. Pri stanovovaní optimálneho objemu podporných služieb súhrne sa uplatňuje princíp časového rozvrstvenia a sezónnosti a východzími údajmi sú najmä očakávané maximálne zaťaženia regulačnej oblasti pre sledovaný časový úsek podľa časového rozvrstvenia a štatistické údaje podľa sezónnosti, pod ktorú daný časový úsek spadá.

Ďalej sa pri stanovení jednotlivých objemov podporných služieb (PpS) vychádza s nasledovných údajov:

- odporúčanie UCTE,
- predpokladané maximálne zaťaženie pre príslušné časové obdobie,
- dynamické zmeny zaťaženia v regulačnej oblasti (ES SR).

Zabezpečovanie hodnôt jednotlivých PpS sa zabezpečuje v rámci ročného, mesačného a denného výberového konania transparentným a nediskriminačným spôsobom. Na každú obchodnú hodinu je vypočítaný požadovaný objem jednotlivých PpS, ktorý zabezpečuje bezpečné prevádzkovanie sústavy. Príprava prevádzky obsahuje prípravu nasadených výrobných zariadení, nakúpené objemy PpS, cenu regulačnej elektriny a plánované zapojenie prenosovej sústavy po dohode so susednými prevádzkovateľmi prenosových sústav a zapojenie distribučnej sústavy po dohode s prevádzkovateľmi distribučných sústav.

Problematika stanovenia potrebného objemu podporných služieb pre zabezpečenie spoľahlivej prevádzky ES SR zasahuje aj do tvorby ceny elektriny. Od objemu jednotlivých druhov podporných služieb, potrebných v danej regulačnej oblasti, sa odvodzuje poplatok za tieto služby. Keďže poplatok za podporné služby predstavuje jednu z položiek, z ktorých pozostáva cena elektriny pre koncového spotrebiteľa, náklady na obstaranie regulačnej energie ovplyvňujú výšku koncovej ceny elektriny. Oblasť cenotvorby je regulovaná Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO).

Cezhraničné prenosy na účely dovozu a vývozu elektriny v prenosovej sústave v rámci medzinárodnej energetickej spolupráce sa riadia dvoj- a viacstrannými zmluvami medzi jednotlivými prevádzkovateľmi prenosových sústav a ich oprávnenými subjektmi. V prípade ohrozenia prevádzkovej bezpečnosti sústavy môže dispečer využiť nákup havarijnej negarantovanej regulačnej elektriny zo zahraničia bez pridelenia kapacity na príslušnom profile. V prípade havarijnej výpomoci nákup regulačnej elektriny sa uskutočňuje podľa zásad uvedených v prevádzkovej zmluve medzi dispečingom PPS a príslušným susedným PPS.

Podmienky vývozu alebo dovozu elektriny na nižších napät'ových úrovniach si určia zmluvné strany. Dovoz, alebo vývoz elektriny na nižších napät'ových úrovniach (napätie 110 kV a nižšie) nesmie byť realizovaný v paralelnej prevádzke, ale výhradne vo vydelených častiach sústavy po schválení ÚRSO. Technickú koordináciu vykonáva dispečing PPS podľa Technických podmienok.

Za operatívne riadenie cezhraničných prenosov za účelom dovozu a vývozu elektriny v rámci platných zmlúv a dohôd, za technické plnenie týchto zmlúv a dohôd a za vnútrodenné zmeny prenosov na spojovacích vedeniach je zodpovedný dispečer dispečingu PPS.

Všetky postupy pre riadenie cezhraničných prenosov, koordináciu vypínacích plánov spojovacích vedení, určovanie kapacít na spojovacích vedeniach, kontrola a riadenie preťaženia sú v súlade s Prevádzkou príručkou UCTE, Technickými podmienkami a Prevádzkovým poriadkom PPS. Pridelovanie prenosových kapacít na jednotlivých spojovacích vedeniach sa určuje na základe výpočtov prenosových kapacít obidvomi prevádzkovateľmi prenosových sústav a následného vzájomného odsúhlasenia obidvoch prevádzkovateľov prenosových sústav, pričom platí menšia hodnota. Hodnoty prenosových kapacít sa určujú pre ročnú, mesačnú a dennú prípravu prevádzky. Pridelovanie kapacít sa vykonáva systémom, ktorý má jednoznačné pravidlá. V prípade vypnutia prenosových prvkov

sa prenosová kapacita prispôsobuje technickým parametrom prenosu. Každodenne sa počíta deň dopredu predpoklad prenosov v určených časových rezoch. V prípade výskytu preťaženia sa vykonáva zmena topológie prenosovej sústavy alebo zmena nasadenia výrobného zariadenia. Na predchádzanie preťaženia zariadení prenosovej sústavy sa vykonáva výpočet ustáleného chodu siete s údajmi vlastnej elektrizačnej sústavy, ako aj s údajmi ostatných sústav v rámci UCTE.

7. Spôľahlivosť elektrizačnej sústavy

Spôľahlivosťou možno označiť schopnosť sústavy vzdorovať vonkajším vplyvom, ktoré na ňu pôsobia v danom čase a rozsahu. Pokiaľ zmeny parametrov uzlov sústavy sú dostatočne malé a nedochádza k ich väčšiemu narušeniu, je možné hovoriť o dostatočnej spôľahlivosti sústavy. Stupeň spôľahlivosti ES je daný závažnosťou a veľkosťou, resp. rozsahom havárie, po ktorej dôjde k takému ustálenému pohavarijnému stavu, ktorý je z hľadiska jej parametrov ešte prijateľný. Rozlišujeme spôľahlivosť sústavy vo vzťahu k pomalým zmenám jej stavov, čo pokladáme za statickú stabilitu a spôľahlivosť sústavy pri rýchlych zmenách, čo pokladáme za dynamickú stabilitu.

K zaisteniu spôľahlivosti prevádzky sú prevádzané v rámci ES SR opatrenia, ktoré by sa dali rozdeliť do oblastí preventívnych opatrení, dispečerských opatrení v prípade výpadku a v rámci technických opatrení v prípade výpadku:

- v rámci preventívnych opatrení sú to napr. výpočty chodu siete, výpočty nastavení ochrán, skratových výpočtov, optimalizácie vypínacieho plánu, pravidelnej údržby a spracovaní opatrení na riešenie havarijných situácií,
- v rámci dispečerských opatrení sú to napr. havarijná výpomoc, prerušenie prác na zariadeniach prenosovej sústavy, koordinácia s prevádzkovateľmi distribučných sústav, využívanie podporných a systémových služieb, využitie opatrení pre riešenie havarijných situácií atď.,
- v rámci technických opatrení ide hlavne o pôsobenie ochrán, využívanie podporných služieb, pôsobenie frekvenčných charakteristík, automatická regulácia napätia atď.

Preventívne opatrenia k zaisteniu spôľahlivosti ES SR sa vykonávajú ako:

- opatrenia v oblasti ochrán a automatík,
- opatrenia v oblasti prípravy prevádzky,
- opatrenia v oblasti optimalizácie údržby a rozvoja prenosovej sústavy.

V rámci opatrení v oblasti prípravy prevádzky sa jedná najmä o:

- opatrenia pre optimalizáciu vypínacieho plánu zariadení prenosovej sústavy (PS), výpočty chodu siete, zabezpečenie systémových a podporných služieb,
- opatrenia pre riešenie havarijných situácií.

Obmedzujúce opatrenia v elektroenergetike sú uplatňované ako:

- plán obmedzovania spotreby,
- havarijný vypínací plán,
- frekvenčný plán.

Dispečing prevádzkovateľa prenosovej sústavy aktualizuje každoročne plán frekvenčného odľahčovania. V rámci odporúčení UCTE sú definované určité prahové hodnoty frekvencie

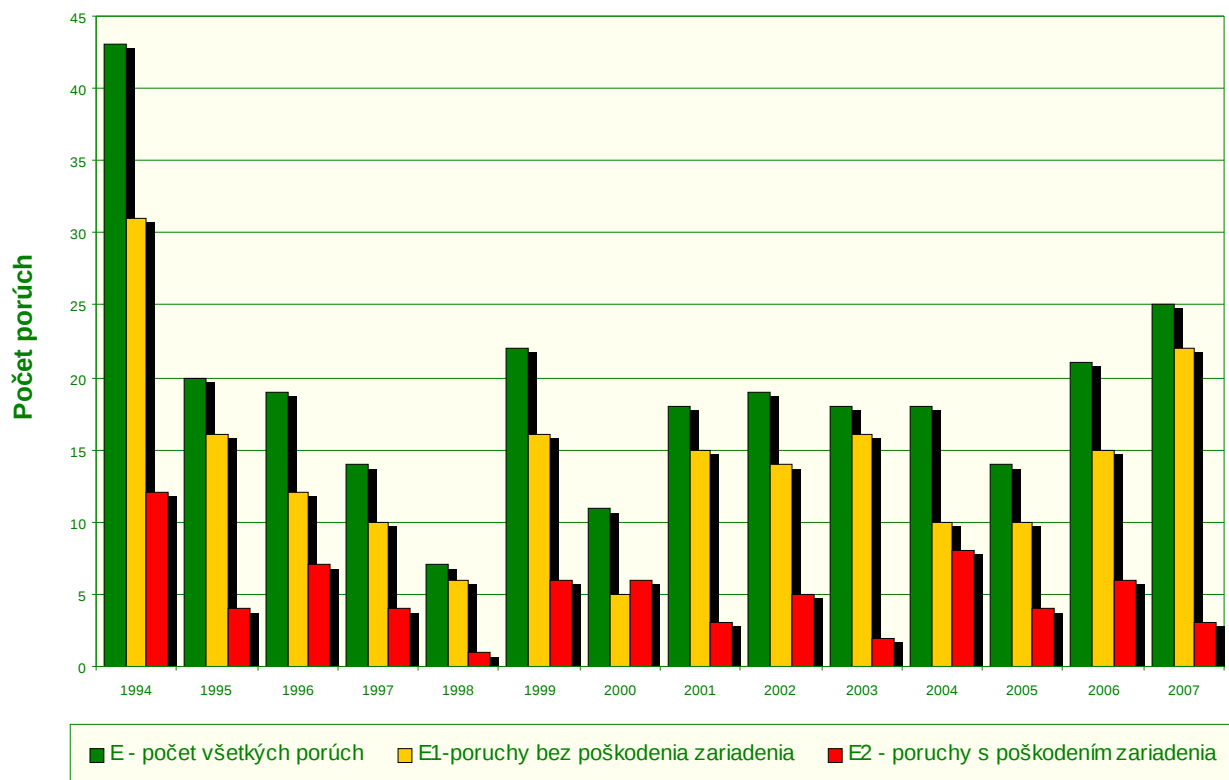
a prislúchajúce množstvo zaťaženia (v %), ktoré treba v daných stupňoch vypnúť. V rámci doporučení UCTE zahájenie prvej fázy automatického odľahčovania nemá byť pri nižšej frekvencii ako 49 Hz. V prípade poklesu pod 49 Hz začína vypínanie zaťaženia pre minimálne 10 - 20 % zaťaženia. Ďalšie odľahčovanie by malo byť spustené pri frekvencii 48,7 Hz - 10 - 15 % zaťaženia a 48,4 Hz 10 - 15 % zaťaženia.

V prenosovej sústave SR je nastavené frekvenčné odľahčenie v nasledujúcich stupňoch (tabuľka č. 6):

Stupne vypínania	Prahová frekvencia	Vypínaná časť zaťaženia v PS SR	Odporúčenie UCTE
1. stupeň	49,0 Hz	13,5%	10 – 20%
2. stupeň	48,7 Hz	12,5%	10 – 15%
3. stupeň	48,4 Hz	12,5%	10 – 15%
4. stupeň	48,1 Hz	14,8%	-

Tabuľka č. 6 Frekvenčné odľahčenie
Zdroj: UCTE

V nasledujúcom grafe sú uvedené výsledky monitoringu jedného z faktorov ovplyvňujúceho technickú spoľahlivosť elektrizačnej sústavy: „Vývoj poruchovosti hlavných technologických zariadení prenosovej sústavy SR za roky 1994 až 2007“. Vzhľadom na neustále sa zvyšujúci priemerný fyzický vek hlavných technologických zariadení prenosovej sústavy bude potrebné do budúcich rokov uvažovať s finančnými investíciami potrebnými na obnovu zariadení a na udržanie ich prevádzkyschopnosti.

Obr. 8 Vývoj poruchovosti v prenosovej sústave SR

8. Kvalita a úroveň údržby sústavy

Údržba zariadení PS v predchádzajúcom roku bola zabezpečovaná kontinuálne. Faktor neustále sa zvyšujúceho priemerného veku hlavných technologických zariadení PS SR poukazuje na viaceré riziká. Je potrebné očakávať v budúcnosti zvyšovanie náročnosti údržby a opráv a vyššie vklady prevádzkových nákladov do tejto oblasti.

V rámci prípravy prevádzky dochádza k maximálnej koordinácii vypínacích plánov s odstávkami výrobných zariadení. V čo najväčšej miere je snaha zabrániť zníženiu spoľahlivosti vyvedenia výkonov z jednotlivých výrobní. Táto oblasť je zvlášť náročná pri vyvedení výkonu z jadrových elektrární (JE). Dôležitou časťou je zabezpečenie rezervného napájania vlastnej spotreby jadrových elektrární. V súčasnej dobe z dôvodu definitívnej odstávky JE Jaslovské Bohunice V1 došlo k rekonštrukcii 400 kV rozvodne Križovany a jej rozšírenie o transformáciu 400/110 kV s cieľom zvýšiť spoľahlivosť zásobovania v ES. Kládne sa dôraz aj na koordináciu vypínacích plánov s prevádzkovateľmi distribučných sústav.

Realizáciou posilnenia transformačného výkonu v Rz Lemešany sa významne zvýšila bezpečnosť a spoľahlivosť zásobovania elektrinou východoslovenského regiónu.

Problém v prípade údržbových prác v prenosovej sústave je aj v prípade tých rozvodní 400 kV a 220 kV, ktoré sú napájané v základnom zapojení len z dvoch vedení. V prípade plánovaného vypnutia jedného z nich z dôvodu údržbových prác zostávajú napájané len z jedného vedenia. V prípade vypínania v týchto rozvodniach je nutná väčšia koordinácia s prevádzkovateľmi distribučných sústav.

Záver

V budúcich rokoch bude ES SR musieť naďalej reagovať na niektoré faktory, predovšetkým:

- rast spotreby vo všetkých sektoroch ekonomiky a obyvateľstva,
- odstavenie viacerých zdrojov,
- morálna a fyzická zastaranosť mnohých energetických zariadení prenosovej a distribučnej sústavy a z nej vyplývajúca potreba obnovy,
- význam výstavby nových zariadení v súlade s rozvojom a narastajúcimi potrebami liberalizujúceho sa trhu s elektrinou,
- potreba zvyšovania bezpečnosti a kvality dodávok pre všetky kategórie odberateľov,
- potreba zabezpečiť bezpečnosť dodávok elektriny vrátane ceny pre odberateľov v domácnosti a pre malé podniky,
- potreba zabezpečenia sústavy dostatkom podporných služieb,
- rastúci význam prenosovej sústavy v rámci spolupráce členských i susediacich krajín EÚ a s tým súvisiaca komplementárnosť budovania nových spojovacích a nadväzujúcich vnútorných vedení.

Kontaktná osoba: Mgr. Martin Sliva
sekcia energetiky

Správa o výsledku monitorovania bezpečnosti dodávok plynu

júl 2008

1. Úvod

Správu o monitorovaní bezpečnosti dodávky zemného plynu Ministerstvo hospodárstva SR uverejňuje každoročne do 31. júla na základe ustanovenia § 3 ods. 2 písm. m) a ods. 11 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o energetike“).

Správa je vypracovaná v súlade so štruktúrou podľa článku 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/55/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom ako aj v zmysle ustanovení smernice Rady 2004/67/ES o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu.

Bezpečnosť dodávky plynu je zákonom o energetike definovaná ako schopnosť siete zásobovať koncových odberateľov plynu, zabezpečenie technickej bezpečnosti energetických zariadení a rovnováhy ponuky a dopytu plynu na vymedzenom území alebo jeho časti.

2. Dodávka a spotreba plynu, očakávaná spotreba a dostupné dodávky

Spotreba zemného plynu v Slovenskej republike (SR) v roku 2007 predstavovala 5,8 mld. m³. V segmente veľkoodberateľov prišlo k poklesu o 8,3 %, spotreba maloodberateľov sa znížila o 10 %. Pri domácnostiach spotreba klesla o 13,5 % oproti roku 2006. Na zníženie spotrebu vplývali predovšetkým charakter počasia v zimných mesiacoch, uskutočňované úsporné opatrenia ako aj modernizácia technologických zariadení. V segmente domácností naďalej pokračuje trend používania iných palív. Hlavnou príčinou bola cena zemného plynu pre túto kategóriu odberateľov. Vyššia cena plynu naďalej zvyhodňuje iné palivá ako sú napr. uhlie či drevo. Aj vzhľadom na vývoj cien na svetovom trhu s energiami za ostatný rok je možné predpokladať, že uvedený trend – snaha o nahrádzanie zemného plynu inými (cenovo dostupnejšími) palivami – bude v segmente domácností pokračovať.

Najväčší podiel na slovenskom trhu so zemným plynom získal aj v roku 2007 Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Bratislava (SPP, a.s.). Svoje služby poskytoval 1 466 tis. zákazníkom v jednotlivých spotrebiteľských segmentoch.

Domáca ťažba zemného plynu v roku 2007 bola na úrovni 105 mil. m³. V dlhodobom horizonte je možné predpokladať pokračovanie ťažby zemného plynu zo súčasných zdrojov s klesajúcim trendom. Prípadné zmeny do tohto trendu môžu priniesť len novoobjavené ložiská – ťažba však bude závisieť od rozsahu, charakteru a lokalizácie prípadných nových ložísk. Spoločnosť NAFTA a.s. v roku 2007 začala ťažbu aj z nových ložísk na východe Slovenska. V tejto oblasti taktiež počíta s ďalším prieskumom.

Zhruba 98% domácej spotreby plynu je importovaných z Ruskej federácie. Dodávka zemného plynu pre potreby Slovenskej republiky je zabezpečená na základe dlhodobej zmluvy medzi spoločnosťou Slovenský plynárenský priemysel, a.s. a ruskou spoločnosťou Gazprom Export, ktorá je platná do konca roku 2008. Táto zmluva v súčasnom období v plnom rozsahu pokrýva domáci dopyt po zemnom plyne. Spoločnosti SPP, a.s. a Gazprom Export

v súčasnosti intenzívne rokujú s cieľom uzatvoriť novú dlhodobú zmluvu (predpokladá sa, že bude uzatvorená na obdobie 20 rokov) o dodávke plynu pre SR v najskoršom možnom termíne.

V období najbližších 3 až 5 rokov je možné predpokladať mierny rast spotreby v súvislosti s novými zdrojmi na výrobu elektriny a tepla z plynu, vzhľadom k tomu, že v zmysle energetickej legislatívy sú vydané autorizácie zariadení na výrobu elektriny a tepla, resp. osvedčenia na výstavbu energetických zariadení, prípadne podnikateľské subjekty zverejnili svoje zámery v tejto oblasti. Ako ďalšie faktory, ktoré takisto budú vplývať na spotrebu je možné uviesť priemernú ročnú teplotu a pokračovanie realizácie úsporných opatrení.

Predpoklad spotreby zemného plynu v SR s cieľovým rokom 2008 s výhľadom do roku 2020:

Spotreba zemného plynu [mld. m ³]	2008	2010	2020
Celková spotreba	6,2	6,5	7,7

3. Úloha orgánov štátnej správy

Ministerstvo hospodárstva SR vykonáva štátnu správu v oblasti plynárenstva v rozsahu, ktorý je ustanovený zákonom o energetike. V súvislosti s bezpečnosťou dodávky plynu:

- zabezpečuje sledovanie dodržiavania bezpečnosti dodávky plynu,
- prijíma opatrenia zamerané na zabezpečenie bezpečnosti dodávok plynu,
- určuje rozsah kritérií technickej bezpečnosti siete,
- určuje povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme,
- rozhoduje o uplatnení povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme,
- rozhoduje o uplatnení opatrení, ktoré súvisia s ohrozením celistvosti a integrity siete alebo s ohrozením bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky siete,
- môže rozhodnutím určiť rozsah pohotovostnej zásoby palív pre držiteľov povolenia na dodávku plynu.

Podľa zákona o energetike všeobecným hospodárskym záujmom v energetike na účely tohto zákona sa rozumie aj zabezpečenie bezpečnosti sústavy alebo siete, vrátane zabezpečenia pravidelnosti, kvality a ceny dodávok elektriny a plynu, ochrany životného prostredia a energetickej efektívnosti.

Všeobecný hospodársky záujem v energetike schvaľuje vláda Slovenskej republiky na návrh Ministerstva hospodárstva SR. Ministerstvo hospodárstva SR môže vo všeobecnom hospodárskom záujme uložiť povinnosť prevádzkovateľovi plynárenskej siete, dodávateľovi plynu a prevádzkovateľovi zásobníka zabezpečiť aj bezpečnosť, pravidelnosť, kvalitu a cenu dodávky plynu. Takto uložené povinnosti musia byť jednoznačné, vykonateľné, kontrolovateľné, transparentné, nediskriminačné a musia zabezpečiť rovnosť prístupu pre plynárenské spoločnosti v členských štátoch Európskej únie ku koncovým odberateľom na vymedzenom území Slovenskej republiky.

Vláda Slovenskej republiky na svojom rokovaní dňa 2. júla 2008 uznesením č. 456/2008 schválila všeobecný hospodársky záujem na zabezpečenie dodávok plynu vrátane ceny dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnosti a ceny dodávok plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosti na obdobie od roku 2009 až do vyrovnania ekonomického

ukazovateľa „podiel výdavkov na energie na celkových príjmoch domácností“ s priemerom členských štátov Európskej únie.

Dôvodom pre vyhlásenie všeobecného hospodárskeho záujmu vzťahujúceho sa na zabezpečenie dodávok plynu vrátane ceny dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnosti a ceny dodávok plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosti je ochrana a bezpečnosť dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnosti a dodávok tepla domácnostiam.

Súčasný nárast cien ropy, ktorý má priamu súvislosť s nárastom cien zemného plynu, nedostatočne rozvinuté konkurenčné prostredie na trhu s plynom s výrazným dominantným postavením dodávateľa plynu spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s., ako aj nevyužitie legislatívnych podmienok umožňujúcich transparentné a široké otvorenie trhu s plynom v Slovenskej republike vytvárajú podmienky na vytvorenie opatrení na dosiahnutie cieľov sociálnej a hospodárskej súdržnosti. Nepredvídateľný nárast ceny zemného plynu, ktorý je úzko spojený s cenou ropy na svetových trhoch môže mať za následok nárast ceny za dodávku plynu pre koncových odberateľov plynu v domácnosti. Cena zemného plynu, ktorú dodávateľ plynu nakupuje pre zabezpečenie dodávok plynu pre slovenských odberateľov tvorí približne 56 % z konečnej ceny za dodávku plynu pre domácnosti. V súvislosti s ďalším nárastom ceny za dodávku plynu je nutné si uvedomiť podiel výdavkov slovenských domácností na energie, ktoré sú nevyhnutne potrebné na chod domácnosti a výšky reálnych príjmov domácností v Slovenskej republike.

S cieľom prijať náležité opatrenia na ochranu odberateľov plynu v domácnosti a výrobcov tepla určeného pre domácnosti a tým zabezpečiť adekvátne záruky na ochranu zraniteľných odberateľov má Slovenská republika snahu zaistiť, aby odberatelia plynu v domácnosti a výrobcovia tepla určeného pre domácnosti, požívali právo zásobovania plynom v určenej kvalite za dostupné a spravodlivé ceny.

Ministerstvo hospodárstva SR rozhodnutím vo všeobecnom hospodárskom záujme a z dôvodu zabezpečenia dodávok plynu vrátane ceny dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnosti a ceny dodávok plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosti na obdobie rokov 2009 a 2010 uložilo dodávateľovi plynu – spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s., tieto povinnosti:

- a) dodať plyn odberateľom plynu v domácnosti, ktorých ročná spotreba plynu nepresiahne 6 500 m³ za cenu určenú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví,
- b) dodať plyn výrobcom tepla na výrobu tepla určeného pre domácnosti za cenu určenú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví,
- c) dodať plyn podľa písmena b) výrobcom tepla pod podmienkou, že títo výrobcovia tepla použijú takto nakúpený plyn v rokoch 2009 a 2010 výhradne na účely podľa písmena b).

Ministerstvo hospodárstva SR zároveň uverejňuje každoročne do 31. júla správu o výsledkoch monitorovania bezpečnosti dodávok elektriny a plynu a o všetkých prijatých a predpokladaných opatreniach na riešenie bezpečnosti dodávok elektriny a plynu. Správu uverejňuje vo vestníku ministerstva a na internetovej stránke ministerstva.

Ministerstvo hospodárstva SR stanovilo systém monitorovania a zbierania údajov pre zabezpečenie sledovania dodržiavania bezpečnosti dodávky plynu vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 156/2005 Z. z., ktorou boli pre subjekty pôsobiace v energetike ustanovené podrobnosti o rozsahu a postupe pri poskytovaní informácií nevyhnutných na výkon štátnej správy. Prevádzkovatelia sietí (prepravnej a distribučných), výrobcovia plynu ako aj dodávatelia plynu poskytujú Ministerstvu hospodárstva SR podľa zákona o energetike a tejto vyhlášky informácie o stave sietí, o výrobe plynu a dodávkach plynu, prepravenom a distribuovanom množstve plynu, počte pripojených koncových odberateľov plynu, kvalite a úrovni údržby sietí, opatreniach na pokrytie špičkovej spotreby plynu a riešenie výpadku v dodávkach plynu. Takisto informujú aj o nepredpokladaných a neplánovaných výpadkoch a prerušeníach prepravy, distribúcie a dodávok plynu. Tieto informácie sú vyhodnocované priebežne a budú zohľadnené v ďalších správach o monitorovaní bezpečnosti dodávok plynu.

4. Kvalita a úroveň údržby plynárenských sietí, predpokladaná ďalšia kapacita plynárenských sietí a zásobníkov

Plynárenská sústava SR je tvorená prepravnou sieťou, distribučnými sieťami a podzemnými zásobníkmi zemného plynu. Tieto zohrávajú významnú úlohu pri zabezpečovaní bezpečnosti dodávky plynu. Plynárenská sústava SR je vzájomne prepojená so sústavami susedných krajín – Ukrajinou, Českou republikou a Rakúskom. V blízkosti slovensko-rakúskej hranice sa nachádza aj významný hub Baumgarten, ktorý je križovatkou viacerých prepravných sietí, ktoré sú v prevádzke (Rakúsko, Nemecko, Taliansko, Slovinsko a Maďarsko) a je aj predpokladaným konečným bodom plánovaného plynovodu Nabucco.

V prevádzke prepravnej siete neboli počas roka 2007 zaznamenané žiadne výpadky, ktoré by mali vplyv na dodávku zemného plynu pre odberateľov v SR alebo užívateľov siete, ktorí zemný plyn cez územie SR prepravujú do ďalších krajín.

Počas mesiacov február a marec 2008 sa obnovili spory súvisiace s dodávkou plynu medzi Ruskou federáciou a Ukrajinou (resp. spoločnosťami podnikajúcimi v dodávke plynu), ktoré napokon vyústili až do obmedzenia dodávok plynu pre ukrajinský trh na začiatku marca 2008. Verejné vyhlásenia, ktoré spomenutý spor sprevádzali, deklarovali, že záväzkov Ruska a Ukrajiny voči spoločnostiam, ktoré plyn cez Ukrajinu tranzitujú sa tento spor nedotkne. Po dvoch dňoch, počas ktorých boli významne krátené dodávky plynu pre ukrajinský trh, sa spor podarilo vyriešiť a uzavrieť dohody o vyrovnaní dlhu za dodaný plyn ako aj o zmenách v modeli dodávky plynu na Ukrajinu. Preprava plynu cez Slovensko v uvedenom období prebiehala štandardne bez obmedzení.

S cieľom zabezpečiť integritu, spoľahlivosť a bezpečnosť prepravnej siete Slovenskej republiky prevádzkovateľ prepravnej siete spoločnosť eustream, a.s. (do 31.12.2007 pôsobila spoločnosť pod obchodným menom SPP – preprava, a.s.) vykonáva inšpekcie, preventívne opravy a údržbu plynárenských zariadení podľa stanovených kritérií. Údržba bola vykonávaná na základe výsledkov diagnostických prác na úrovni kompresorových staníc ako aj na líniovej časti siete v kvalite zodpovedajúcej európskym štandardom. Taktiež sa realizovalo odstraňovanie nedostatkov zistených vonkajšou a vnútornou inšpekciou plynovodov opravami alebo rekonštrukciami plynárenských zariadení. Prevádzkovateľ prepravnej siete plánuje realizovať opravné práce v rozsahu potrebnom pre bezproblémovú prevádzkyschopnosť prepravnej siete.

K 1.1.2008 predstavuje prepravná sieť takmer 2 270 km plynovodov a 4 kompresorové stanice. Kapacita prepravnej siete je na úrovni vyše 90 mld. m³ ročne. Slovenská prepravná sieť je významnou súčasťou európskej plynárenskej siete a predstavuje spoľahlivú a bezpečnú prepravnú cestu, ktorou sa zemný plyn prepravuje do štátov strednej a západnej Európy. V prípade zvýšeného záujmu o prepravu je možné s relatívne nižšími nákladmi oproti novým projektom zvýšiť súčasnú kapacitu prepravnej siete. Na obdobie najbližších 3 rokov sa však s významnejším rozširovaním kapacity prepravnej siete neuvažuje.

V prevádzke distribučných sietí bola zaznamenaná jedna havarijná udalosť, ktorá mala krátkodobý vplyv na dodávku zemného plynu pre malú skupinu odberateľov v SR.

Na distribučnej sieti prevádzkovateľa SPP – distribúcia, a.s. bola dňa 17.3.2008 zaznamenaná mimoriadna udalosť – výbuch vysokotlakového plynovodu a následný požiar pri obci Slanec na východnom Slovensku. V záujme zabránenia vzniku zranení alebo materiálnych škôd bola v dotknutej oblasti prerušená dodávka plynu pre 6633 odberateľov (v 38 obciach), predovšetkým z kategórie odberateľov v domácnosti. Približne 10 hodín po havárii bola dodávka obnovená 4906 odberateľom (v 27 obciach), zostávajúci odberatelia mohli byť opätovne pripojení až po vykonaní nevyhnutných technických opatrení. Dodávka pre všetkých odberateľov v haváriou postihnutej oblasti bola kompletne obnovená v priebehu 2 a pol dňa. Podľa znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru Košice pravdepodobnou príčinou deštrukcie predmetnej časti plynovodu bolo prekročenie medze pevnosti materiálu potrubia. Dôvodom bol súčet namáhania steny potrubia od vnútorného pretlaku plynu a od prídavného namáhania, ktoré spôsobilo posunutie plynovodu vo výkope v smere priečneho sklonu svahu. Zavinenie z titulu zanedbania povinností prevádzkovateľa plynovodu nebolo preukázané.

Počas sledovaného obdobia sa vyskytlo aj niekoľko krátkodobých a časovo obmedzených (niekoľko hodín) úzko lokálnych výpadkov v dodávke plynu spôsobených nutnosťou prerušiť dodávku z bezpečnostných dôvodov.

V rámci distribučnej siete prevádzkovateľa SPP – distribúcia, a.s. tvorenej komplexom plynárenských rozvodných zariadení, ktoré zahŕňujú potrubný plynárenský systém a technologické zariadenia sa vykonávali inšpekcie, preventívne opravy a údržba plynárenských zariadení podľa stanovených kritérií, ktoré prispievali k zabezpečeniu jej integrity, spoľahlivosti a bezpečnosti. Realizovalo sa odstraňovanie vád zistených vonkajšou a vnútornou inšpekciou plynovodov opravami alebo rekonštrukciami plynárenských zariadení.

K 1.1.2008 je evidovaný nasledovný stav najväčšej distribučnej siete v SR: vysokotlakové plynovody predstavovali 6 364 km, strednotlakové a nízkotlakové plynovody 25 280 km a v činnosti bolo 1 886 regulačných staníc.

Za účelom bezpečnej a efektívnej prevádzky regulačných staníc majú tieto stanice monitorovací systém umožňujúci prenos údajov na plynárenský dispečing. Monitorovací systém umožňuje v prípade poruchy alebo havárie okamžitý zásah s optimalizáciou riadenia siete až po odstránenie poruchy.

Spoločnosť SPP – distribúcia, a.s. plánuje svoju distribučnú sieť v najbližšom období rozširovať len v minimálnom rozsahu. Predpokladá sa rozšírenie v dĺžke približne 300 km, pričom plánované rozšírenie kapacity distribučnej siete je na úrovni cca 100 mil. m³ ročne.

SR disponuje podzemnými zásobníkmi plynu, ktoré sú situované v juhozápadnej časti krajiny a zohrávajú významnú úlohu pri vyrovnávaní nerovnomernosti dodávok a odberov plynu, ako aj v prípade špičkových odberov a v súčasnosti ich prevádzkovatelia poskytujú služby uskladňovania zemného plynu aj pre viaceré zahraničné plynárenské spoločnosti.

Celková kapacita zásobníkov na území Slovenskej republiky je cca 2,6 mld. m³, pričom maximálny denný ťažobný výkon je cca 32 mil. m³, maximálny denný vŕtačný výkon cca 27 mil. m³. Pre potreby SR je využívaná kapacita na úrovni 1,5 mld. m³.

Využívaný je aj podzemný zásobník situovaný na území Českej republiky – Dolní Bojanovice s kapacitou približne 0,5 mld. m³. Tento zásobník je napojený na slovenskú plynárenskú sieť a je nezávislý od spojovacích technológií využívaných spoločnosťami POZAGAS a.s. a NAFTA a.s. Zásobník Dolní Bojanovice zároveň ponúka možnosti dodatočného zabezpečenia bezpečnosti dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnosti.

V roku 2007 neboli zaznamenané žiadne závažné poruchy, ktoré by mali vplyv na prevádzku zásobníkov.

Spoločnosť POZAGAS, a. s. na obdobie najbližších 3 rokov plánuje rozšírenie kapacity zásobníka o cca 0,02 mld. m³ (na prerušiteľnej báze), spoločnosť NAFTA a.s. plánuje v období 3 rokov rozšírenie kapacity zásobníkov o cca 0,15 mld. m³.

5. Opatrenia na pokrytie špičkovej spotreby, riešenie výpadku v dodávke

Zákonom o energetike boli stanovené aj podmienky riadenia plynárenských sietí.

Distribučnú sieť na vymedzenom území SR riadi „plynárenský dispečing“, ktorý je zodpovedný za operatívne riadenie distribučnej siete. Úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území SR na základe rozhodnutia Ministerstva hospodárstva SR plní dispečing prevádzkovateľa distribučnej siete spoločnosti SPP – distribúcia, a.s..

Plynárenský dispečing na vymedzenom území SR plní tieto úlohy:

- operatívne riadi vlastnú distribučnú sieť a distribúciu plynu do prepojavacích bodov nadväzujúcich distribučných sietí,
- riadi prepojené prepravné siete a distribučné siete na vymedzenom území pri stave núdze a pri činnostiach, ktoré bezprostredne zamedzujú jeho vzniku,
- technicky riadi rozdeľovanie zdrojov plynu vo vstupných bodoch do prepojených distribučných sietí,
- vyhlasuje obmedzujúce opatrenia pri stave núdze,
- určuje opatrenia zamerané na odstránenie stavu núdze.

Prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý neplní úlohy plynárenského dispečingu, môže zabezpečiť plnenie úloh dispečerského riadenia prostredníctvom už zriadeného plynárenského dispečingu prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý plní úlohy plynárenského dispečingu. Ak technické podmienky prevádzkovateľa toto neumožňujú, prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý neplní úlohy plynárenského dispečingu je povinný zriadiť vlastný dispečing. Takto zriadený dispečing plní na časti vymedzeného územia prevádzkovateľa distribučnej siete rovnaké úlohy ako plynárenský dispečing.

Významnú úlohu v prípade špičkových odberov a v prípade vyrovnávania nerovnomernosti dodávok a odberov plynu zohrávajú podzemné zásobníky plynu (viď bod 4), ktoré sú

situované v západnej časti Slovenska, a ktoré sú využívané pre zabezpečenie plynulého zásobovania odberateľov plynom počas celého roka.

Dňa 1. septembra 2007 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 409/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom. Uvedené nariadenie vlády bolo vydané na základe zmocňovacieho ustanovenia zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Toto nariadenie ustanovuje pravidlá pre fungovanie trhu s plynom vrátane podmienok určenia spôsobu predchádzania vzniku a riešenia preťaženia prepravnej siete a distribučnej siete a podmienky vyvažovania siete.

Predchádzanie vzniku a riešenie preťaženia prepravnej siete

Ak súčet požadovaných prepravných kapacít je vyšší ako technická kapacita pre príslušný vstupný bod alebo výstupný bod prepravnej siete, dochádza k preťaženiu prepravnej siete.

Prevádzkovateľ prepravnej siete predchádza preťaženiu prepravnej siete

- vyhodnocovaním žiadostí o prístup do prepravnej siete a následným obmedzením prístupu poskytovaním prepravnej kapacity v prepravnej sieti v súlade s podmienkami prevádzkovateľa prepravnej siete,
- koordináciou pri zostavovaní plánu opráv a údržbárskych prác, kde sa zohľadňujú požiadavky užívateľov siete, pokiaľ ide o termín, trvanie a rozsah prác,
- nomináciou prepravy plynu v rámci dohodnutej a dostupnej prepravnej kapacity,
- možnosťou účastníka trhu s plynom poskytnúť svoju nevyužitú voľnú prepravnú kapacitu inému účastníkovi trhu s plynom.

Nedostatok voľnej prepravnej kapacity v prepravnej sieti rieši prevádzkovateľ prepravnej siete uzatvorením zmluvy o preprave plynu s prerušiteľnou prepravnou kapacitou s účastníkom trhu s plynom.

Predchádzanie vzniku a riešenie preťaženia distribučnej siete

Ak súčet požadovaných distribučných kapacít je vyšší ako technická kapacita distribučnej siete, dochádza k preťaženiu distribučnej siete.

Prevádzkovateľ distribučnej siete predchádza vzniku preťaženia distribučnej siete vyhodnocovaním žiadostí o prístup do distribučnej siete a následným obmedzením prístupu poskytovaním distribučnej kapacity v distribučnej sieti v súlade s podmienkami prevádzkovateľa distribučnej siete, požiadavkami na predlžovanie existujúcich zmlúv o distribúcii plynu bez zvýšenia dohodnutej distribučnej kapacity a požiadavkami odberateľov plynu v domácnosti.

V prípade, že súčet požadovaných distribučných kapacít je vyšší ako technická kapacita distribučnej siete, prevádzkovateľ distribučnej siete vyzve účastníkov trhu s plynom na úpravu výšky nimi požadovanej kapacity v žiadosti o prístup do distribučnej siete.

Ak súčet požadovaných distribučných kapacít v žiadostiach o prístup do distribučnej siete bude stále vyšší ako technická kapacita distribučnej siete, rozdelí prevádzkovateľ distribučnej siete zostávajúcu voľnú distribučnú kapacitu nediskriminačne v pomere veľkosti jednotlivých

požiadaviek s tým, že ak požiadavka žiadateľa presahuje výšku zostávajúcej voľnej kapacity, je táto požiadavka pred rozdelením znížená na výšku zostávajúcej voľnej kapacity.

Vyvažovanie siete

Vyvažovanie siete predstavuje súbor činností, ktorými prevádzkovateľ siete riadi prevádzku siete na vymedzenom území SR v reálnom čase tak, aby v každom okamihu zabezpečil dopravu plynu zo vstupných bodov siete na vymedzenom území do výstupných bodov siete a aby sa sieť na vymedzenom území prevádzkovala správne, bezpečne a nediskriminačne pre všetkých účastníkov trhu s plynom a náklady na prevádzku sa spravodlivo priradovali jednotlivým účastníkom trhu s plynom. Vyvažovanie siete sa vykonáva za účelom dodržania rovnováhy medzi množstvom plynu vstupujúcim do siete pre účastníka trhu s plynom a množstvom plynu odoberaným zo siete účastníkom trhu s plynom.

Zásady obchodného vyvažovania v preprave sú stanovené v už uzatvorených prepojovacích dohodách s niektorými prevádzkovateľmi prepravných sietí a budú stanovené v dohodách so zostávajúcimi prevádzkovateľmi, ktoré sú pred finalizáciou. Tieto dohody zohľadňujú európske štandardy (tzv. Guidelines for Good Practice).

Za fyzické vyvažovanie siete zodpovedá prevádzkovateľ siete. Zúčtovanie odchýlok vyhodnocuje prevádzkovateľ siete. Účastník trhu s plynom zodpovedá za odchýlku, pričom môže svoju zodpovednosť vrátane všetkých s tým spojených finančných záväzkov zmluvne preniesť na svojho dodávateľa plynu v súlade s podmienkami prevádzkovateľa siete. Výrobca plynu môže svoju zodpovednosť za odchýlku vrátane všetkých s tým spojených finančných záväzkov zmluvne preniesť na svojho odberateľa v súlade s podmienkami prevádzkovateľa siete. Vyvažovacia zóna je oblasť daná vymedzeným územím prevádzkovateľa siete.

Ak je na vymedzenom území SR viac prevádzkovateľov distribučnej siete, za vyvažovanie siete je zodpovedný prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý je povinný plniť úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území. Ostatní prevádzkovatelia distribučnej siete uzatvoria dohodu s prevádzkovateľom distribučnej siete, ktorý je povinný plniť úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, na ktorej základe sa zabezpečí prepojitelnosť distribučných sietí a odovzdávanie údajov potrebných na vyvažovanie siete.

Prevádzkovateľ distribučnej siete má vyhradenú časť kapacity zásobníkov najmä na krytie denných odchýlok účastníkov trhu s plynom; náklady na túto kapacitu sa zahrňajú do ceny za distribúciu plynu.

Ak vyhradená kapacita zásobníkov nie je dostatočná na vyvažovanie distribučnej siete, prevádzkovateľ distribučnej siete požiada účastníkov trhu s plynom, aby upravili množstvo vtláčaného alebo ťaženého plynu zo zásobníka až do výšky ich dohodnutej uskladňovacej kapacity. Ak toto opatrenie nepostačuje, prevádzkovateľ distribučnej siete vyzve prevádzkovateľa zásobníka, aby mu poskytol voľnú kapacitu zásobníkov potrebnú na vyvažovanie distribučnej siete. Ak to umožňujú technické podmienky, prevádzkovateľ zásobníka požiadavke vyhovie.

Riešenie stavov núdze

Novelou zákona o energetike (účinnosť od 1. apríla 2008) bol definovaný stav núdze v energetike ako náhly nedostatok alebo hroziaci nedostatok jednotlivých druhov energie, ktorý môže spôsobiť významné zníženie alebo prerušenie dodávok energie alebo vyradenie

energetických zariadení z činnosti alebo ohrozenie života a zdravia ľudí na vymedzenom území SR alebo na časti vymedzeného územia v dôsledku zákonom stanovených stavov, pričom môže ísť o mimoriadne udalosti, opatrenia štátnych orgánov počas hospodárskej mobilizácie, havárie na zariadeniach pre výrobu, prenos a distribúciu elektriny, aj mimo vymedzeného územia, havárie na zariadeniach pre výrobu, prepravu, uskladňovanie a distribúciu plynu, aj mimo vymedzeného územia, ohrozenie bezpečnosti a prevádzkovej spoľahlivosti elektrizačnej sústavy, ohrozenie bezpečnosti a prevádzkovej spoľahlivosti plynárenskej siete, nedostatok zdrojov energie alebo teroristický čin.

Stav núdze na vymedzenom území SR alebo na časti vymedzeného územia po posúdení dôsledkov definovaných zákonom vyhlasuje a odvoláva prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území. Vyhlásenie a odvolanie stavu núdze bezodkladne oznamuje ministerstvu.

Ak bol vyhlásený stav núdze, sú účastníci trhu povinní podieľať sa na odstránení príčin a dôsledkov stavov núdze a na obnove dodávok plynu.

Pri stave núdze je každý účastník trhu povinný podrobiť sa obmedzujúcim opatreniam, opatreniam zameraným na predchádzanie stavu núdze a opatreniam zameraným na odstránenie stavu núdze. Obmedzujúce opatrenia sa uplatňujú v tomto poradí:

- a) **obmedzenie odberu energie u odberateľov, ktorí prevádzkujú výrobu alebo poskytujú služby náročné na spotrebu energie,**
- b) **prerušenie dodávok energie pre odberateľov podľa písm. a),**
- c) **obmedzenie a prerušenie dodávok energie pre ostatných odberateľov mimo domácností a zariadení verejnoprospešných služieb,**
- d) **obmedzenie a prerušenie dodávok energie pre zariadenia verejnoprospešných služieb,**
- e) **obmedzenie a prerušenie dodávok energie pre odberateľov plynu v domácnosti.**

Obmedzujúce opatrenia v plynárenstve na vymedzenom území alebo na časti vymedzeného územia vyhlasuje a odvoláva prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, vo verejnoprávnych hromadných oznamovacích prostriedkoch a pomocou prostriedkov dispečerského riadenia.

Prevádzkovateľ distribučnej siete, dodávateľ plynu a koncový odberateľ plynu, ktorý si zabezpečuje dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, na účel riešenia stavu núdze a predchádzania stavu núdze sú v zmysle novely zákona o energetike povinní zabezpečiť štandard bezpečnosti dodávok plynu pre koncových odberateľov plynu. Informácie o spôsobe zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu na nasledujúce obdobie predkladajú ministerstvu každoročne do 31. marca a do 31. októbra. Dodávateľ plynu a koncový odberateľ plynu môžu na základe zmluvy preniesť zodpovednosť za zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok plynu na iného účastníka trhu s plynom.

Podrobnosti sú riešené vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 206/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri vyhlasovaní stavu núdze, o vyhlasovaní obmedzujúcich opatrení pri stavoch núdze a o opatreniach zameraných na odstránenie stavu núdze. Vyhláška bola vydaná na základe zmocňovacieho ustanovenia zákona o energetike.

Ustanovuje postup v prípade situácie, že nastane či bude hroziť nedostatok plynu. Opatrenia, ktoré majú prispieť k odstráneniu rozdielu medzi zdrojmi plynu a spotrebou sú definované obmedzujúcimi odberovými stupňami, havarijným odberovým stupňom a obmedzujúcimi vykurovacími krivkami.

Obmedzujúce odberové stupne sa uplatňujú pre odberateľov, u ktorých viac ako 50% ročného odberu plynu nezávisí od vonkajšej teploty ovzdušia. Vykurovacie krivky sa uplatňujú v prípade, že viac ako 50% ročného odberu závisí od vonkajšej teploty ovzdušia. Havarijný odberový stupeň je špecifickým stupňom, ktorého využitie sa predpokladá len v extrémnych podmienkach a predstavuje nulový odber plynu pre všetkých odberateľov plynu.

Opatrenia na odstránenie stavu núdze v plynárenstve sa vykonávajú ako osobitné postupy na obnovenie riadnej prevádzky prepravnej a distribučnej siete v čo najkratšom čase. Pri odstraňovaní stavov núdze postupujú plynárenské podniky podľa schválených havarijných plánov, pokynov nadriadeného plynárenského dispečingu a pokynov vlastného dispečingu.

Vyhláška bola novelizovaná vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 465/2006 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. augusta 2006. Touto novelou bola do právneho poriadku SR transponovaná smernica Rady 2004/67/ES o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu. Bol stanovený štandard bezpečnosti dodávok ako aj postup jednotlivých účastníkov trhu vo vzťahu k bezpečnosti dodávok.

Pod pojmom štandard bezpečnosti dodávok plynu sa rozumie zabezpečenie bezpečnej a spoľahlivej dodávky plynu pre koncových odberateľov plynu v prípadoch:

- a) prerušenia alebo obmedzenia dodávok plynu minimálne po dobu 10 týždňov v rozsahu 30% z celkového súčtu denného objemu dodávky plynu na základe všetkých zmlúv o dodávke plynu pre koncových odberateľov plynu alebo zmlúv o nákupe plynu od výrobcu plynu alebo od dodávateľa plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov,
- b) spotreby plynu v piatich po sebe nasledujúcich dňoch, počas ktorých sú namerané extrémne nízke vonkajšie teploty; deň s extrémne nízkou vonkajšou teplotou je deň, keď priemerná denná teplota na vymedzenom území klesne pod -12°C ,
- c) potreby pokrytia spotreby plynu na vymedzenom území vyvolanej vývojom nízkych vonkajších teplôt v období najchladnejšieho obdobia, ktoré sa vyskytlo za posledných 20 rokov predchádzajúcich danému roku v období od 1. októbra do 31. marca.

Ďalej ustanovuje, že prevádzkovateľ distribučnej siete za účelom riešenia stavu núdze a predchádzania stavu núdze zabezpečuje štandard bezpečnosti dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnostiach zásobami plynu v zásobníkoch. Dodávateľ plynu za účelom riešenia stavu núdze a predchádzania stavu núdze zabezpečuje štandard bezpečnosti dodávok plynu pre odberateľov plynu mimo domácností. Koncový odberateľ plynu, ktorý si zabezpečuje dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, si zároveň zabezpečuje štandard bezpečnosti dodávok plynu za účelom riešenia stavu núdze a predchádzania stavu núdze. Dodávateľ plynu pre odberateľov plynu mimo domácností a koncový odberateľ plynu, ktorý si zabezpečuje dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, môžu využiť na dosiahnutie štandardu bezpečnosti dodávok plynu najmä nástroje uvedené v prílohe vyhlášky, pričom príloha je ako celok prebraná zo smernice 2004/67/ES.

Ďalšími možnosťami ako prispieť k bezpečnosti dodávky je využívanie LNG, či diverzifikácia dodávok plynu (diverzifikácia dopravných ciest a diverzifikácia zdrojov). V súčasnom období v SR nie je prevádzkované žiadne zariadenie LNG a ani v horizonte najbližších 3 rokov sa s využívaním takýchto zariadení neuvažuje.

Ministerstvo hospodárstva SR v spolupráci s odbornou verejnosťou a so spoločnosťami podnikajúcimi v energetike vypracovalo dokument Stratégia energetickej bezpečnosti. V časti venovanej zemnému plynu sú uvedené potenciálne možnosti diverzifikácie. Diverzifikácia zdrojov je v podmienkach SR obmedzená existujúcou infraštruktúrou. Isté obmedzené možnosti ponúka rakúsky plynárenský uzol Baumgarten. Ďalšiu alternatívu pre región predstavuje plánovaný plynovod Nabucco, ktorý má do Európy dopravovať zemný plyn z krajín v oblasti Kaspického mora príp. z Iránu. Mal by byť ukončený v rakúskom Baumgartene, s ktorým už existuje vzájomné prepojenie so SR. Podľa aktuálnych dostupných informácií za predpokladu úspešného priebehu všetkých potrebných činností súvisiacich s výstavbou je možné očakávať sprevádzkovanie plynovodu v roku 2013. Podpora tomuto projektu je vyjadrená aj v rámci energetickej politiky Slovenskej republiky, pričom je považovaný za jednu z významných možností pre diverzifikáciu dodávok. Slovenská republika podrobne sleduje aj vývoj v oblasti plánovaných terminálov LNG, predovšetkým v oblasti pobrežia Jadranského mora (terminál LNG Adria).

Závery:

V roku 2007 sa neudiali žiadne incidenty, ktoré by narušili dodávku zemného plynu pre odberateľov plynu na vymedzenom území SR. Boli zabezpečené plynulé a bezpečné dodávky plynu pre všetkých odberateľov.

V prvej polovici roka 2008 bola zaznamenaná mimoriadna udalosť v distribučnej sieti prevádzkovateľa SPP – distribúcia, a.s., ktorá mala za následok krátkodobý výpadok dodávky zemného plynu pre malú skupinu odberateľov. Dodávka bola kompletne obnovená v priebehu 2 a pol dňa.

Najvýznamnejším hráčom na trhu dodávky plynu zostáva Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Bratislava.

Prepravná sieť, distribučné siete a podzemné zásobníky plynu v monitorovanom období boli prevádzkované spoľahlivo a bezpečne, pričom plne pokrývali dopyt domáceho trhu.

V nasledujúcom období je s dôrazom na bezpečnosť dodávok plynu potrebné aplikovať minimálne požiadavky na úroveň bezpečnosti (štandardy) dodávateľov plynu pre bezpečnosť dodávok plynu odberateľom plynu, ako aj štandardy prevádzkovateľov distribučných sietí pre bezpečnosť sietí.

Taktiež je potrebné analyzovať mechanizmus núdzových, resp. strategických zásob plynu a na základe analýzy prijať odporúčané opatrenia.

Súčasné dodávky plynu z Ruskej federácie sú považované za bezpečné a spoľahlivé. Z pohľadu zabezpečenia bezpečných dodávok plynu, zvýšenia miery bezpečnosti dodávky, hlavne z pohľadu riešenia situácie v prípade výpadku jedného zdroja je potrebné podporovať efektívnu a nákladovo prijateľnú diverzifikáciu zdrojov plynu a diverzifikáciu dopravných ciest plynu a za týmto účelom podporovať investície do infraštruktúry.

Kontaktná osoba: Ing. Lubomír Čačaný
sekcia energetiky

**Oznámenie o vydaní SMERNICE č. 7/2008
Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky o postupoch pri kontrole plnenia úloh
súvisiacich s výkonom štátnej správy**

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky vydalo „SMERNICU č. 7/2008 Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky o postupoch pri kontrole plnenia úloh súvisiacich s výkonom štátnej správy“, ktorá upravuje postupy pri príprave a výkone vnútornej kontroly vykonávanej ministerstvom podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov. (Úloha na základe ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 164/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.)

Do smernice je možné nahliadnuť na internej stránke mhsr - /Dokumenty MHSR/Smernice/2008_07 Kontrola/.

Kontaktná osoba: Ing. Dušan Hurínek
oddelenie finančnej kontroly

Vydavateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mierová 19, 827 15 Bratislava, tel. ústredňa 4854 1111, fax - podateľňa 4333 7827

Redakcia: tajomník PhDr. Pavol Richtarčík, právna ochrana JUDr. Milan Orsáry, jazyková korektúra Mgr. Dagmar Hlavatá, redaktorka Viera Remayová, grafická úprava Stanislav Pálka.

Vychádza: podľa potrieb ministerstva, 3 až 5 častok do roka

Tlač: SÚVAHA, spol. s r. o., Prievozská 14/A, 821 09 Bratislava 26

Objednávky na predplatné, priamy predaj a distribúciu zabezpečuje SÚVAHA, spol. s r.o., tel. č. 02/ 534 14 492, tel./fax: 02/534 14 135. Cena predplatného na rok 2007 je 700,- Sk.

Vyúčtovanie sa uskutoční na konci roka.

Registračné číslo MK SR: 1514/1996 zo dňa 2. 8. 1998, náklad: 150 ks